ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1964

Vyhlásené: 29.06.1964 Časová verzia predpisu účinná od: 01.01.1984 do: 31.12.1985

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

132

VYHLÁŠKA
Ministerstva dopravy
zo 17. júna 1964
o železničnom prepravnom poriadku

Ministerstvo dopravy po dohode so zúčastnenými ústrednými orgánmi ustanovuje podľa § 4 zákona č. 51/1964 Zb. o dráhach a na vykonanie príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. a Hospodárskeho zákonníka č. 109/1964 Zb.:

PRVÁ ČASŤ
Všeobecné ustanovenia

§ 1
Rozsah platnosti železničného prepravného poriadku

(1) Železničný prepravný poriadok (ďalej len „poriadok“) platí pre prepravu cestujúcich, batožín, spešnín a vozňových zásielok na železničných tratiach Československých štátnych dráh (ďalej len „železnica“).

(2) Pre prepravu vozňových zásielok nakladaných alebo vykladaných na vlečke a prepravovaných po železnici platia ustanovenia tohto poriadku, pokiaľ vo vyhláške č. 126/1964 Zb. o styku medzi celoštátnymi dráhami a vlečkami a o vzťahoch medzi zúčastnenými organizáciami (vlečkové podmienky) nie je ustanovené inak.

§ 2

Tento poriadok upravuje práva, povinnosti aj zodpovednosť železnice, cestujúcich a prepravcov.

§ 3
Základné povinnosti železnice a prepravcov

Základnou povinnosťou železnice a prepravcov je splniť štátny plán prepravy. Železnica a prepravcovia sú povinní čo najhospodárnejšie plánovať, organizovať a vykonávať prepravy; sú povinní zabezpečovať neporušenosť prepravovaných zásielok a dodržiavať určené lehoty.

§ 4
Stanice otvorené pre prepravné úkony

(1) Železnica vypravuje cestujúcich a prijíma na prepravu a vypravuje cestovné batožiny, spešniny a vozňové zásielky v staniciach a do staníc otvorených pre žiadanú prepravu. Zoznam týchto staníc s údajmi ich výpravnej oprávnenosti (ďalej len „Zoznam staníc“) vydáva Ministerstvo dopravy.

(2) Železnica zriaďuje a udržiava pre styk s cestujúcimi a prepravcami v staniciach výdajne cestovných lístkov, výpravne batožín a spešnín, pokladnice a podobné zariadenia. Železničné stanice sú povinné informovať záujemcov na požiadanie o platných tarifách.

§ 5
Úkony súvisiace s prepravou

Železnica obstaráva za prepravcov po predchádzajúcej dohode rôzne úkony súvisiace s prepravou, najmä pri vývozných a dovozných zásielkach podľa osobitného predpisu.

§ 6
Veci vylúčené z prepravy

(1) Z prepravy sú vylúčené:

a) látky a predmety, preprava ktorých je zakázaná právnymi predpismi alebo opatreniami orgánov štátnej správy,

b) predmety, ktoré sa svojimi rozmermi, hmotnosťou alebo úpravou nehodia na žiadanú prepravu so zreteľom na zariadenia alebo prevádzkové prostriedky železnice alebo so zreteľom na bezpečnosť prevádzky železnice,

c) nebezpečné veci, ktoré sú podľa tarify vylúčené z prepravy.

(2) Ak železnica zistí, že sa na prepravu prijala zásielka s vecami vylúčenými z prepravy, zásielku zadrží a s vecami naloží podľa ustanovení právnych predpisov alebo podľa opatrení orgánov štátnej správy. Ak tieto predpisy nemajú takéto ustanovenia a zásielka je ešte v odosielacej stanici, železnica ju vráti odosielateľovi; ak je zásielka už na ceste, vylúči ju z prepravy a upovedomí o tom ihneď odosielateľa s udaním dôvodov vylúčenia z prepravy. Ustanovenia § 57 platia obdobne.

(3) Ak odosielateľ podá na prepravu nebezpečné veci vylúčené z prepravy, trebárs aj správne pomenované, železnica vyberie pokutu určenú tarifou.

§ 7
Veci, preprava ktorých je dovolená za osobitných podmienok

(1) Len za osobitných podmienok určených tarifou je dovolené prepravovať

a) nebezpečné veci,

b) mŕtvoly,

c) koľajové vozidlá na vlastných kolesách,

d) živé zvieratá,

e) ľahko skaziteľné veci,

f) predmety, preprava ktorých spôsobuje osobitné ťažkosti s ohľadom na ich rozmery, hmotnosť alebo úpravu so zreteľom na zariadenia alebo prevádzkové prostriedky železnice (mimoriadne zásielky).

(2) Tarifa určuje, ako postupuje železnica, ak zistí, že neboli splnené podmienky predpísané pre prepravu nebezpečných vecí, a v ktorých prípadoch vyberá pokutu za nesplnenie týchto podmienok.

(3) Tarifa môže určiť osobitné podmienky pre niektoré prepravy, najmä pre prepravu
- niektorých vecí ako spešniny,
- na úzkorozchodných tratiach,

- vo vozňoch zvláštnej stavby a vo vozňoch prepravcov,
- osobitnými vlakmi,
- v odosielateľských vlakoch,
- zásielok sprevádzaných sprievodcami,
- vozňových zásielok, pri ktorých železnica preberá nakládku a vykládku zásielok za prepravcu,
- zásielok na paletách, v kontejneroch a iných technických prostriedkoch.

§ 8
Zákazy prepravy. Zákazy nakládky

(1) Ak sa pri živelných pohromách alebo veľkých nehodách preruší alebo obmedzí doprava alebo ak nemožno inak riešiť naliehavé potreby železničnej prevádzky alebo ak preprava bola zakázaná opatreniami orgánov štátnej správy, železnica môže vyhlásiť zákaz prepravy cestovných batožín alebo spešnín alebo zákaz nakládky vozňových zásielok pre určité smery alebo do určitých staníc. Zákazy sa môžu vyhlásiť pre všetky alebo len pre niektoré zásielky.

(2) Železnica môže vyhlásiť zákaz prepravy cestovných batožín alebo spešnín alebo zákaz nakládky vozňových zásielok do určitých staníc aj vtedy, ak sa v týchto staniciach nadmerne nahromadia zásielky určené na vykládku. Takéto zákazy sa môžu vyhlásiť pre všetky zásielky alebo len pre zásielky určené jednotlivým prepravcom.

DRUHÁ ČASŤ
Preprava cestujúcich, batožín a spešnín

Oddiel I
Preprava cestujúcich

§ 9
Cestovné poriadky

(1) Pre prepravu cestujúcich a batožín sú určené vlaky uvedené v cestovnom poriadku, prípadne vlaky zavedené z prevádzkových dôvodov alebo na objednávku. Vlaky na objednávku sa môžu zaviesť len na žiadosť socialistickej organizácie.

(2) Železnica vydáva vývesné a knižné cestovné poriadky. Vývesné cestovné poriadky vyvesí v rozsahu, ktorý zodpovedá miestnej potrebe a miestnym možnostiam, a bežne ich udržiava. Stanice sú taktiež povinné predložiť na požiadanie na nahliadnutie knižný cestovný poriadok.

(3) V cestovných poriadkoch musí byť uvedené:

a) deň, od ktorého cestovný poriadok platí,

b) mená staníc (zastávok) s údajom ich vzdialenosti v km od východiskovej stanice,

c) druh a číslo vlaku,

d) údaj, či vlak ide denne, po celé obdobie platnosti cestovného poriadku alebo len v jeho časti alebo len v niektoré dni,

e) vozňová trieda,

f) čas odchodu vlaku a pri významnejších, prestupných a konečných staniciach aj čas príchodu, prípadne hlavné vlakové prípoje,

g) podmienky, za ktorých cestujúci môže niektorý vlak použiť.

(4) Dočasné obmedzenie pravidelnej prevádzky alebo dočasné zmeny cestovného poriadku sa oznámia v stanici výveskou. Trvalé zmeny cestovného poriadku sa musia oznámiť najmenej 7 dní

pred začiatkom ich platnosti vydaním tlačovej opravy. Tieto opravy sa musia vykonať včas a čitateľne vo všetkých cestovných poriadkoch.

§ 10
Právo na prepravu a obloženie miesta na sedenie

(1) Železnica je povinná prepraviť cestujúceho, ktorý má platný cestovný lístok, do cieľovej stanice vlakmi uvedenými v cestovnom poriadku.

(2) Cestujúci má právo na prepravu vo vozňovej triede a druhu vlaku, pre ktorý platí jeho cestovný lístok. Ak nie je miesto v príslušnej vozňovej triede alebo ak vlak nemá takú vozňovú triedu, cestujúci môže prestúpiť do vyššej vozňovej triedy za podmienok ustanovených § 21 alebo prestúpiť do nižšej vozňovej triedy alebo sa môže vzdať cesty a žiadať vrátenie zaplateného cestovného.

(3) Cestujúci je povinný mať platný cestovný lístok pred nástupom cesty, pokiaľ poriadok alebo tarifa neurčuje inak; musí ho mať po celý čas cesty a na požiadanie oprávneného zamestnanca kedykoľvek ho musí predložiť a odovzdať pri ukončení cesty, ak ho nepotrebuje ako doklad. To isté platí o miestenkách, ak ide o miestenkové vlaky alebo vozne.

(4) Cestujúci pri nastúpení cesty smie vo vlaku obložiť po jednom mieste na sedenie pre seba, ako aj pre každého s ním idúceho cestujúceho, pre ktorého môže súčasne predložiť platný cestovný lístok. Za obložené sa považuje miesto, na ktoré cestujúci položil časť odevu alebo iný vhodný predmet.

(5) Kto obloží miesto neoprávnene, povinný je miesto ihneď uvoľniť a za každé neoprávnene obložené miesto zaplatiť pokutu 30 Kčs. Cestujúci, ktorý opustí svoje miesto a neobloží ho, stráca naň nárok.

§ 11
Osoby z prepravy vylúčené alebo prepravované za určitých podmienok

(1) Do vlaku nemajú prístup alebo môžu byť z cestovania vylúčené:

a) opité osoby a osoby, ktoré nezachovávajú ustanovenia tohto poriadku alebo tarify, ktoré nedbajú na zákonné predpisy alebo príkazy a pokyny dávané im železničnými zamestnancami pri výkone ich služby v záujme zachovania bezpečnosti, pokoja a poriadku na železnici, ako aj osoby, ktoré sa chovajú neslušne,

b) osoby, ktoré by pre chorobu alebo z iných dôvodov mohli byť na ťarchu, pokiaľ tarifa neurčuje inak.

(2) Za neoprávnené vylúčenie cestujúceho z cesty železnica zaplatí pokutu 20 Kčs. Ostatné práva cestujúceho sa spravujú ustanovením § 23 ods. 2 a 3.

§ 12
Cestovné lístky

(1) Cestovné lístky vydáva železnica alebo s jej schválením aj iná organizácia.

(2) Cestovný lístok musí mať tieto údaje:

a) nástupnú a cieľovú stanicu, podľa potreby i smer cesty,

b) druh vlaku a vozňovú triedu,

c) cestovné,

d) dobu platnosti,

e) deň začiatku platnosti.

f) číslo cestovného lístku.

Ako cieľová stanica môže byť na cestovnom lístku uvedená len konečná stanica pásma. Tarifa môže určiť, že cestovné lístky určitých druhov
nemusia mať niektoré z vyššie uvedených údajov.

(3) Cestovný lístok nie je postupiteľný, ak sa cesta nastúpila alebo ak sa cestovný lístok použil na podaj cestovnej batožiny alebo ak znie na meno; ak bol cestovný lístok v týchto prípadoch postúpený, je neplatný.

§ 13
Výdaj cestovných lístkov

(1) Výdajne cestovných lístkov musia byť otvorené pred odchodom vlaku tak včas, aby si cestujúci mohli zadovážiť cestovné lístky bez chvatu a návalu, najmenej však 30 minút pred časom odchodu vlaku určeným cestovným poriadkom. Železnica môže pre niektoré stanice určiť čas pre otvorenie výdajne cestovných lístkov kratší ako 30 minút.

(2) Ak to vyžadujú prevádzkové pomery, výdajňa cestovných lístkov je oprávnená odmietnuť cestujúcemu výdaj cestovného lístku 5 minút pred časom skutočného odchodu vlaku.

(3) Stanice, v ktorých sa cestujúci odbavujú priamo pri vlaku, sú zrejmé zo Zoznamu staníc, z cestovného poriadku a z vývesky v týchto staniciach.

(4) Cestujúci pri preberaní cestovného lístku je povinný sa presvedčiť, či mu bol vydaný podľa jeho údajov; na neskoršie reklamácie cestujúceho železnica neberie zreteľ.

§ 14
Preprava detí

(1) Cestujúci má právo na bezplatnú prepravu najviac dvoch detí do dovŕšeného 5. roku, pokiaľ pre ne nevyžaduje viac ako jedno miesto; ak požaduje pre ne dve miesta, zaplatí polovicu obyčajného cestovného za jedno dieťa. Za každé ďalšie dieťa do 5 rokov zaplatí tiež polovicu obyčajného cestovného.

(2) Deti od dovŕšeného 5. roku do dovŕšeného 10. roku sa prepravujú za polovicu obyčajného cestovného.

(3) Preprava detí do 6. roku bez sprievodu cestujúceho staršieho ako 15 rokov nie je dovolená.

§ 15
Objednávka vozňov, uzavretých oddielov a jednotlivých miest

(1) Cestujúci môže objednať vozeň alebo uzavretý oddiel za podmienok určených v tarife.

(2) Železnica zavádza aj vlaky, pri ktorých sú všetky miesta viazané na objednávku a zakúpenie miestenky (povinné miestenkové vlaky), a vlaky, pri ktorých je jeden alebo viac vozňov s miestami vyhradenými pre cestujúcich, ktorí si objednali miesto a zakúpili miestenku. Železnica oznámi v cestovnom poriadku a výveskou v stanici, pri ktorých vlakoch je potrebné alebo možné objednať si miesto.

(3) Ak cestujúcemu, ktorý sa preukáže platnou miestenkou, nebolo pridelené miesto vo vlaku označenom na miestenke, železnica mu vráti sumu zaplatenú za miestenku a zaplatí mu pokutu 40 Kčs. Ak sa cestujúci vzdá cesty, železnica mu vráti aj zaplatené cestovné.

(4) Skutočnosti zakladajúce právo na vrátenie zaplatených súm a zaplatenie pokuty si cestujúci musí dať od železnice osvedčiť; železnica je povinná osvedčenie vykonať.

(5) Cestujúci, ktorý nemôže predložiť miestenku v povinne miestenkovom vlaku, je povinný zaplatiť pokutu 40 Kčs. Ak sa mu pridelí miesto, zaplatí ešte cenu miestenky.

(6) Ak cestujúci uvoľní v miestenkovom vozni miesto, ktoré neprávom obsadil cestujúcemu s platnou miestenkou na toto miesto, až po výzve pracovníka železnice, je povinný zaplatiť pokutu 40 Kčs. Ak cestujúci neuvoľní toto miesto ani po výzve pracovníka železnice, môže byť z cesty vylúčený.

(7) Cestujúci s miestenkou pre vlak, pre ktorý možno objednať miesto, stráca na svoje miesto nárok, ak ho nezaujme do 10 minút po odchode vlaku zo stanice, z ktorej miestenka platí.

§ 16
Starostlivosť o cestujúcich

(1) Železnica je povinná vytvárať v svojej prevádzke podmienky pre zvyšovanie kultúry cestovania, starať sa o bezpečnosť a pohodlie cestujúcich a umožniť im, aby počas svojho pobytu v staniciach a na ceste mohli používať hygienické , spoločenské a kultúrne zariadenia.

(2) Železnica podľa rozsahu prepravy zriaďuje pre potreby cestujúcich čakárne, informačné kancelárie, detské útulky, kultúrne strediská, hygienické zariadenia, úschovne batožín a zabezpečuje zriaďovanie nosičskej služby. Na tieto zariadenia upozorní železnica výveskou, v ktorej určí podmienky pre ich použitie.

(3) Železnica je povinná označiť v staniciach smer chodu vlakov a na vlakoch obojstranne konečnú stanicu vlaku alebo vozňa. Taktiež je povinná patrične označiť vlaky alebo vozne, ak sú vedené ako miestenkové.

(4) V staniciach so slabšou prepravou cestujúcich musia byť čakárne otvorené aspoň 30 minút a v staniciach so silnejšou prepravou cestujúcich aspoň jednu hodinu pred odchodom vlaku určeným cestovným poriadkom.

(5) Železnica zaraďuje do diaľkových vlakov v potrebnom počte lôžkové, ležadlové a bufetové vozne.

(6) Železnica je povinná udržiavať všetky priestory a vozne určené pre prepravu cestujúcich v náležitej čistote a v riadnom technickom stave; je povinná ich vykurovať a osvetľovať.

(7) Vo vlakoch osobnej prepravy je fajčenie zásadne zakázané. Vozne alebo ich priestory, v ktorých je fajčenie dovolené, železnica označí ako fajčiarske. Taktiež je zakázané fajčenie v čakárňach, útulkoch pre matky s deťmi a v kultúrnych strediskách. Kto poruší zákaz fajčenia, zaplatí pokutu 30 Kčs.

(8) Železnica sa podľa potreby postará o oddelené umiestnenie cestujúcich s deťmi do 10 rokov a žiakov v osobitných vozňoch alebo oddieloch. Taktiež sa postará o prednostné pridelenie miesta na sedenie osobám poškodeným na zdraví, pokiaľ majú príslušný preukaz.

§ 17
Lôžkové, ležadlové, reštauračné vozne

(1) Pre prepravu v lôžkových alebo ležadlových vozňoch musí mať cestujúci okrem cestovného lístku aj lôžkový (ležadlový) lístok použitej vozňovej triedy. Lôžkový (ležadlový) cestovný lístok možno kúpiť v cestovnej kancelárii, alebo ak sú miesta voľné, u sprievodcu lôžkového (ležadlového) vozňa. Podrobnejšie podmienky pre túto prepravu určuje tarifa.

(2) Ak cestujúcemu, ktorý sa preukáže platným lôžkovým (ležadlovým) lístkom, nebolo pridelené miesto vo vlaku označenom v lôžkovom (ležadlovom) lístku, cestovná kancelária alebo železnica, podľa toho, kde sa lístok zakúpil, vráti mu sumu zaplatenú za lôžkový (ležadlový) lístok a zaplatí mu pokutu 40 Kčs. Ak sa cestujúci vzdá cesty, železnica mu vráti aj zaplatené cestovné. Skutočnosti zakladajúce právo na vrátenie zaplatených súm a na zaplatenie pokuty si cestujúci musí dať osvedčiť od železnice; železnica je povinná osvedčenie vykonať.

(3) Do reštauračného vozňa je dovolené vstúpiť až po odchode vlaku z východiskovej stanice reštauračného vozňa. Nastúpiť do nich priamo nie je dovolené.

(4) V reštauračných vozňoch musí byť výveska s podmienkami pre používanie týchto zariadení a dĺžkou dovoleného pobytu v nich; taktiež musí byť vyvesený cenník ponúkaného tovaru. Cestujúci, ktorý nezachováva ustanovenia o dĺžke pobytu v reštauračnom vozni, zaplatí pokutu 20 Kčs; reštauračný vozeň musí opustiť. V reštauračných vozňoch nie je dovolené fajčiť. Kto poruší tento zákaz, zaplatí pokutu 30 Kčs.

§ 18
Povinnosti cestujúcich

(1) Cestujúci je povinný poslúchnuť príkazy a pokyny, ktoré dávajú zamestnanci železnice pri výkone služby v záujme zachovania bezpečnosti, pokoja a poriadku na železnici.

(2) Cestujúci sú povinní šetriť dopravné prostriedky a zariadenia železnice a nesmú ich poškodzovať a znečisťovať. Za poškodenie, znečistenie, alebo ak znečistením dôjde aj k poškodeniu dopravných prostriedkov, prípadne zariadení železnice, zaplatí cestujúci pokutu 30 Kčs a náhradu určenú tarifou alebo vo výške nákladov spojených s opravou.

(3) Cestujúci sa musí sám starať, aby do vlaku nastúpil včas na určených miestach a na správnej strane v nástupnej stanici, prestúpil v prestupnej stanici do správneho vlaku a z vlaku vystúpil v cieľovej stanici, alebo ak tam vlak nezastavuje, v stanici pred ňou. Cestujúci sa musí sám postarať o prechod medzi dvoma stanicami v tom istom mieste.

(4) Cestujúci smie do vlaku nastúpiť alebo z vlaku vystúpiť, len ak vlak nie je v pohybe. Ak vlak výnimočne zastaví v stanici, kde podľa cestovného poriadku nemal zastaviť, cestujúci môže z vlaku vystúpiť len so súhlasom sprievodcu a na jeho vyzvanie musí ihneď nastúpiť. Pristúpiť do vlaku v stanici, v ktorej vlak zastavil výnimočne, môžu cestujúci len so súhlasom výpravcu, na zastávke so súhlasom vlakvedúceho. Ak vlak zastaví výnimočne na trati, cestujúci nesmú z neho vystúpiť.

(5) Ak je vlak v pohybe, cestujúci nesmú otvárať dvere vozňov a odisťovať kľuku, poistný alebo zádržný hák dverí. Vykláňať sa z okien a zdržiavať sa na stúpadlách alebo spojovacích mostíkoch nie je dovolené. Pobyt na zabezpečených otvorených plošinách je dovolený len výnimočne, so súhlasom výpravcu (vlakvedúceho). Z vozňa do vozňa sa smie prechádzať len vtedy, ak sú vozne medzi sebou spojené spojovacími mostíkmi a mriežkovým zábradlím alebo mechmi. Vyhadzovať z vlaku odpadky alebo iné predmety nie je dovolené.

(6) Cestujúci nesmú odmykať alebo zamykať vozne alebo oddiely kľúčom alebo iným predmetom, ktorý nie je súčasťou vozňa. Kto prekročí tento zákaz zaplatí pokutu 4 Kčs.

(7) Kto zaviní zastavenie vlaku v stanici alebo na trati, alebo že vlak prichystaný na odchod nemôže včas odísť, zaplatí bez ujmy ďalšieho stíhania náhradu určenú tarifou.

(8) Kto vo vlaku alebo priestoroch pre cestujúcich nájde stratenú alebo zabudnutú vec, je povinný odovzdať ju tomu, kto ju stratil alebo zabudol. Ak nemôže tak urobiť, je povinný vec odovzdať na potvrdenie železnici.

§ 19
Prerušenie cesty

(1) Cestujúci má právo prerušiť cestu v staniciach na ceste, a to pri cestovnom lístku na jednu cestu raz, pri spiatočnom cestovnom lístku raz pri ceste tam a raz pri ceste späť. Doba platnosti cestovného lístku sa prerušením cesty nepredlžuje; inak prerušenie cesty nie je časove obmedzené.

(2) Cestovný lístok musí cestujúci predložiť na potvrdenie o prerušení cesty v stanici, kde cestu prerušil, a to najneskoršie do jednej hodiny po príchode vlaku; ak tak neurobí, cestovný lístok stráca platnosť pre ďalšiu cestu.

(3) V ceste možno pokračovať aj z inej stanice, ktorá leží na tej istej ceste bližšie k cieľovej stanici.

(4) Odchýlky od ustanovení o prerušení cesty na zľavnené cestovné lístky obsahuje tarifa.

§ 20
Vstup do uzavretých častí stanice

(1) Železnica je oprávnená vyhlásiť určité priestory stanice za uzavreté. Do týchto priestorov je dovolený vstup len s platným cestovným lístkom alebo vstupenkou na nástupište. O tomto opatrení železnica upovedomí cestujúcich výveskou na vhodnom mieste v stanici.

(2) Kto vstúpi do uzavretej časti stanice bez platného cestovného lístka alebo vstupenky na nástupište, zaplatí pokutu 4 Kčs.

§ 21
Doplatky cestovného

(1) Cestujúci, ktorý bez vyzvania ohlási sprievodcovi, že nemá platný cestovný lístok do cieľovej stanice, je povinný zaplatiť cestovné z nástupnej stanice do cieľovej stanice cestujúceho a prirážku 4 Kčs.

(2) Cestujúci, ktorý sprievodcovi vôbec neohlási alebo ohlási až po vyzvaní, že nemôže predložiť platný cestovný lístok, je povinný zaplatiť cestovné z nástupnej stanice do cieľovej stanice cestujúceho a pokutu 40 Kčs.

(3) Cestujúci, ktorý s cestovným lístkom platným pre nižšiu vozňovú triedu alebo pre vlak nižšieho druhu zaujal miesto vo vyššej vozňovej triede alebo vo vlaku vyššieho druhu a ohlási to sprievodcovi bez toho, že by bol vyzvaný, aby predložil cestovný lístok, je povinný zaplatiť rozdiel cestovného a prirážku 4 Kčs. Cestujúci, ktorý takýto prestup ohlási sprievodcovi až po vyzvaní, aby predložil cestovný lístok, alebo prestup vôbec neohlási, je povinný zaplatiť rozdiel cestovného a pokutu 40 Kčs.

(4) Ak nemožno bezpečne zistiť stanicu, v ktorej cestujúci nastúpil alebo kde prestúpil do vyššej vozňovej triedy alebo do vlaku vyššieho druhu, je povinný zaplatiť cestovné z východiskovej stanice vlaku, prípadne zo stanice, z ktorej znie predložený cestovný lístok.

(5) Tarifa určuje prípady, keď sa prirážky a pokuty neplatia.

(6) Cestujúci, ktorý sa pri odchode zo stanice nemôže preukázať platným cestovným lístkom, je povinný zaplatiť doplatok cestovného podľa odseku 2. Ak dokáže, že chcel vo vlaku cestovné zaplatiť, zaplatí cestovné podľa odseku 1.

(7) Cestujúci, ktorý odmietne ihneď zaplatiť, môže byť z prepravy v najbližšej stanici vylúčený bez ujmy vymáhania dlžnej sumy.

(8) Držiteľ vstupenky na nástupište smie vstúpiť do vlaku len vtedy, ak pomáha chorému alebo inému cestujúcemu, ktorý potrebuje pomoc. Vo vlaku sa však smie zdržiavať len nevyhnutne potrebný čas. Kto sa neoprávnene zdržiava vo vlaku pripravenom na odchod, je povinný zaplatiť pokutu 4 Kčs.

(9) Cestujúci, ktorý neoprávnene nastúpi do vlaku, v ktorom je vnútroštátna preprava vylúčená, je povinný zaplatiť pokutu 40 Kčs.

§ 22
Ručné batožiny

(1) Cestujúci má právo vziať so sebou do vozňa bezplatne ako ručnú batožinu predmety ľahko prenosné, ak tomu nebránia právne predpisy alebo opatrenia orgánov štátnej správy a ak tieto predmety nemôžu poškodiť alebo znečistiť cestujúcich, vozne alebo ich zariadenie. Pre ručnú batožinu patrí cestujúcemu len priestor nad miestom a pod miestom, ktoré zaujíma.

(2) Cestovný poriadok môže obmedziť alebo vylúčiť prepravu niektorých ručných batožín.

(3) Dohľad na ručné batožiny patrí jedine cestujúcemu, ktorý zodpovedá za škodu vzniknutú z toho, že ich vzal so sebou.

(4) Nie je dovolené, aby cestujúci bral so sebou do vozňa nabité zbrane alebo nebezpečné látky a predmety, ktoré svojimi vlastnosťami môžu spôsobiť poškodenie vozňa, železničných zariadení alebo tovaru, ako aj ujmu na zdraví ľudí alebo zvierat alebo škodu na majetku; takýmito sú výbušniny, zápalné, vznetlivé, jedovaté, rádioaktívne a žieravé látky alebo predmety, ako aj látky vzbudzujúce odpor alebo schopné spôsobiť nákazu. Podrobnejšie vymenovanie druhov nebezpečných vecí obsahuje tarifa.

(5) Železniční zamestnanci v službe majú právo sa presvedčiť v prítomnosti cestujúceho alebo svedka o povahe látok a predmetov, ktoré cestujúci vzal so sebou, ak sú vážne dôvody k podozreniu, že boli porušené ustanovenia odsekov 1 a 4.

(6) Ručné batožiny nevyhovujúce predchádzajúcim ustanoveniam je cestujúci povinný odstrániť z vozňa ihneď v nástupnej stanici, prípadne v najbližšej stanici, kde vlak zastaví. Ak tak neurobí, možno ho z cesty vylúčiť.

(7) Cestujúci, ktorý vzal so sebou do vozňa nabitú zbraň alebo nebezpečné látky alebo predmety, zodpovedá za to podľa všeobecných predpisov; okrem toho zaplatí železnici pokutu za prepravu nebezpečných látok alebo predmetov, ktorá je za každý kg hrubej hmotnosti kusa, v ktorom boli

a) látky alebo predmety výbuchom nebezpečné, samozápalné a ľahkozápalné ..... 40 Kčs,

b) ostatné nebezpečné látky alebo predmety ..... 4 Kčs.

Pokuta za nabitú zbraň je 40 Kčs.

§ 23
Zmeškanie alebo vynechanie vlaku, strata prípoja a prevádzkové poruchy

(1) Zmeškaný odchod, príchod, strata prípoja alebo vynechanie vlaku nie sú dôvodom na náhradu škody.

(2) Ak niektorý vlak vôbec nechodí alebo len po časti trate, cestujúci sa môže vzdať cesty a žiadať vrátenie cestovného. Ak sa meškaním vlaku zmeškal v stanici na ceste prípoj alebo prípojný vlak vôbec nejde, cestujúci sa môže vzdať ďalšej cesty a žiadať vrátanie cestovného.

(3) Ak sa cestujúci vzdá ďalšej cesty a vráti sa najbližším vlakom bez prerušenia cesty do nástupnej stanice, železnica ho prepraví späť zadarmo a na jeho žiadosť mu vráti cestovné, ktoré zaplatil. Ak cestujúci v ceste pokračuje, železnica ho prepraví bez doplatku vlakom po tej istej alebo inej trati, prípadne vlakom vyššieho druhu alebo vo vyššej vozňovej triede, ak sa tým urýchli jeho príchod do cieľovej stanice. Ak cestujúci nepokračuje v ďalšej ceste, železnica mu vráti rozdiel medzi zaplateným cestovným a cestovným za precestovanú trať.

(4) Ak živelné pohromy alebo iné okolnosti, ktoré železnica nemohla odvrátiť, znemožnia cestu, železnica sa podľa možnosti postará na vlastný náklad o ďalšiu prepravu až k zjazdnej trati. Ak to nie je možné, platí ustanovenie odsekov 2 a 3; podrobnosti určuje tarifa.

(5) Stanica výveskou alebo iným vhodným spôsobom oznámi približné meškanie vlaku, ak presahuje 10 minút, vynechanie vlaku alebo iné nepravidelnosti súvisiace s prepravou cestujúcich.

Oddiel II
Preprava cestovných batožín

§ 24
Predmety prepravované ako cestovná batožina a predmety vylúčené z prepravy

(1) Ako cestovná batožina sa na prepravu prijímajú predmety cestujúceho, ktoré možno ľahko nakladať a ak ich preprave nezabraňujú právne predpisy alebo opatrenia orgánov štátnej správy. Batožina sa môže skladať najviac z troch kusov a hmotnosť jedného kusa nesmie prevyšovať hmotnosť 15 kg. Odchýlky určuje tarifa a cestovný poriadok.

(2) Ako cestovná batožina sú z prepravy vylúčené nebezpečné látky a predmety uvedené v § 22 ods. 4. Tarifa môže určiť výnimky.

§ 25
Preskúmanie cestovnej batožiny. Pokuty

(1) Železnica je oprávnená kedykoľvek preskúmať obsah cestovnej batožiny, ak sa domnieva, že ako batožina boli podané nebezpečné látky a predmety vylúčené z prepravy ako cestovná batožina.

(2) Ak železnica zistí, že sa nedodržali podmienky určené pre prepravu nebezpečných látok alebo predmetov alebo že sa na prepravu ako cestovná batožina podali látky alebo predmety, ktoré sú z prepravy vylúčené, a ak predpisy alebo opatrenia orgánov štátnej správy nenariaďujú niečo iné, vylúči ich z prepravy a uloží v najbližšej vhodnej stanici.

(3) Ak sa cestovná batožina vylúčila z prepravy podľa ustanovenia odseku 2, cestujúci zaplatí pokutu ustanovenú v § 22 ods. 7. Ak sa z prepravy vylúčilo motorové vozidlo, počíta sa pokuta za hmotnosť pohonnej hmoty v nádržke.

§ 26
Obal a označenie cestovnej batožiny

(1) Cestovná batožina, ak to vyžaduje jej povaha, musí byť balená tak, aby bola chránená pred stratou alebo poškodením, aby nemohla spôsobiť škodu osobám, poškodiť prevádzkové prostriedky, iné zariadenia, ako aj ostatné cestovné batožiny alebo iné predmety. Ak je cestovná batožina podaná v uzamykateľnom obale, obal musí byť zamknutý alebo riadne previazaný; ak to tak nie je, cestovná batožina sa na prepravu neprijme.

(2) Železnica pri prijímaní cestovných batožín na prepravu nie je povinná preskúmavať stav batožiny a dostatočnosť obalu. Ak však železnica zistí chybný stav batožiny, alebo že sa nedbalo na ustanovenie odseku 1, na závadu upozorní cestujúceho; ak cestujúci neodstráni alebo neuzná závadu podpisom na batožinovom lístku, železnica cestovnú batožinu neprijme na prepravu.

(3) Každý kus cestovnej batožiny musí byť označený trvanlivo a čitateľne adresou cestujúceho, ako aj presným názvom stanice určenia podľa cestovného poriadku. Ak batožina nie je takto označená, stanica vyzve cestujúceho, aby tak urobil; ak cestujúci nevyhovie, železnica neprijme cestovnú batožinu na prepravu.

§ 27
Podaj a preprava cestovnej batožiny. Batožinový lístok

(1) Cestujúci je povinný podať cestovnú batožinu buď pri batožinovej výpravni, alebo v staniciach, kde nie je batožinová výpravňa alebo je pri použitých vlakoch uzavretá, priamo pri vlaku.

(2) Ak cestujúci podáva cestovnú batožinu pri batožinovej výpravni, je povinný tak urobiť v čase určenom pre výdaj cestovných lístkov. Ak to vyžadujú prevádzkové pomery, železnica je oprávnená odmietnuť prijatie batožiny, ktorá nebola podaná najneskôr do 15 minút pred časom odchodu vlaku určeným cestovným poriadkom.

(3) Stanice, kde sa prijímajú cestovné batožiny priamo pri vlaku, ako aj stanice, v ktorých je cestujúci povinný pomôcť pri nakladaní alebo vykladaní batožín, sú zrejmé zo Zoznamu staníc, prípadne z cestovného poriadku alebo vývesky v stanici.

(4) Pri podaji cestovnej batožiny je cestujúci povinný predložiť cestovný lístok platný aspoň do stanice určenia batožiny.

(5) Cestujúci pri podaji batožiny môže určiť vlak, ktorým sa má batožina prepraviť z odosielacej stanice. Ak cestujúci neurčí vlak alebo nepodal batožinu k určenému vlaku včas alebo ak nemožno batožinu prepraviť určeným vlakom z odosielacej stanice, alebo pri prekládke zo stanice na ceste, železnica prepraví batožinu najbližším vhodným vlakom.

(6) Železnica vypraví cestovnú batožinu smerom, ktorým platí cestovný lístok. Ak cestovný lístok platí pre viac smerov, cestujúci musí pri podaji určiť smer, ktorým sa má batožina vypraviť. Ak tak neurobí, železnica nezodpovedá za následky z toho vzniknuté.

(7) Pri podaní cestovnej batožiny na prepravu je železnica povinná zistiť počet kusov a celkovú hmotnosť batožiny bezplatne, pokiaľ tarifa neurčuje pre výpočet dovozného jednotkové hmotnosti. Cestujúci má právo zúčastniť sa na tomto zisťovaní. Zistená hmotnosť sa zaokrúhli nadol na celé kg. Ak nie je v stanici váha alebo ak sa batožina podá priamo pri vlaku, hmotnosť sa určí odhadom; záznam „odhadom“ sa poznačí v batožinovom lístku.

(8) Po prijatí cestovnej batožiny na prepravu a po zaplatení súm, ktoré má cestujúci platiť, vydá sa cestujúcemu batožinový lístok. Vzor batožinového lístka určuje tarifa. Cestujúci pri preberaní batožinového lístka je povinný sa presvedčiť, či je správne napísaný podľa jeho údajov; za správnosť týchto údajov zodpovedá.

(9) Dovozné za cestovnú batožinu a doplňujúce poplatky, ktoré vznikli v odosielacej stanici, musia sa zaplatiť pri podaji batožiny. Poplatky, ktoré vznikli cestou alebo v stanici určenia, musia sa zaplatiť pri odbere batožiny.

§ 28
Výdaj cestovnej batožiny

(1) Držiteľ batožinového lístka je oprávnený žiadať v stanici určenia výdaj cestovnej batožiny po príchode vlaku, ktorým sa mala batožina prepraviť, po uplynutí času nevyhnutne potrebného pre prichystanie batožiny. Železnica pre niektoré stanice s veľkou prepravou môže určiť najneskoršie lehoty pre výdaj batožiny. Lehota pre výdaj batožiny sa predlžuje o čas potrebný na splnenie colných predpisov a predpisov iných orgánov štátnej správy.

(2) Ak cestovná batožina došla oneskorene buď pre oneskorený príchod vlaku alebo vynechanie vlaku, prípadne pre stratu prípoja alebo z dôvodov živelných pohrôm alebo okolností, ktoré železnica nemohla odvrátiť, platí obdobne ustanovenie § 23 ods. 1.

(3) V stanici určenia železnica uloží cestovnú batožinu bezplatne po dobu 24 hodín, ktorá začína uplynutím 24. hodiny dňa, v ktorom cestovná batožina došla. Po uplynutí tejto doby železnica vyberá za uloženie batožiny skladištné určené tarifou.

(4) Železnica vydá cestovnú batožinu po zaplatení súm vzniknutých po jej prijatí na prepravu, vrátane hotových výdavkov, a po vrátení batožinového lístka; nie je však povinná skúmať, či držiteľ batožinového lístka je oprávnený odobrať batožinu. Pri strate niektorého kusa batožiny železnica poznačí výdaj došlých kusov na batožinovom lístku, ktorý cestujúcemu ponechá a vydá mu priepis komerčnej zápisnice.

(5) Pre prípadnú likvidáciu cestovnej batožiny platia ustanovenia § 59 obdobne.

Oddiel III

§ 29
Návratky pri nevyužití cestovného lístka a pri vrátení cestovnej batožiny

(1) Ak cestujúci vráti nepoužitý cestovný lístok stanici, ktorá ho vydala, najneskoršie v deň na ňom uvedený ako deň nástupu cesty, alebo ak stanica najneskoršie v tento deň osvedčila, že sa cestovný lístok nepoužil, vráti mu železnica na jeho žiadosť zaplatené cestovné po zrážke uvedenej v odseku 8. Ak cestujúci použije cestovný lístok na podanie cestovnej batožiny, vráti mu železnica zaplatené cestovné len vtedy, ak si vezme späť aj batožinu v odosielacej stanici, pokiaľ nebola už odoslaná. Ak bola batožina už odoslaná, cestujúci zaplatí za ňu ako za spešninu a tento rozdiel sa zrazí z vráteného cestovného.

(2) Ak cestujúci použije cestovný lístok len čiastočne, t.j. ak cestuje v nižšej vozňovej triede alebo v nižšom druhu vlaku alebo len na časti cesty, než ako je uvedené na cestovnom lístku, alebo ak cestovný lístok bol použitý menším počtom osôb, než na ktorý znie, vráti železnica na žiadosť rozdiel medzi zaplateným cestovným a cestovným za precestovanú trať po zrážke upravenej v odseku 8.

(3) Ak bol cestujúci prepravený v nižšej vozňovej triede alebo ak sa vzdá cesty preto, že nebolo miesto vo vozňovej triede, na ktorú mal cestovný lístok, železnica mu na žiadosť vráti rozdiel cestovného alebo celé cestovné bez zrážky uvedenej v odseku 8.

(4) Ak sa cestujúci podľa § 23 ods. 2, 3 a 4 vzdá cesty, železnica mu na jeho žiadosť vráti rozdiel medzi zaplateným cestovným a cestovným za precestovanú trať alebo celé cestovné bez zrážky uvedenej v odseku 8.

(5) Ak sa cestujúci podľa § 23 ods. 3 alebo 4 zriekne vrátenia cestovného a spiatočnej cesty zadarmo a pokračuje v ceste najbližším vlakom nižšieho druhu alebo v nižšej vozňovej triede, než platí jeho cestovný lístok preto, že použitý vlak nemal vozňovú triedu, pre ktorú platí cestovný lístok, železnica mu na jeho žiadosť vráti rozdiel medzi zaplateným cestovným a cestovným, ktoré by sa malo zaplatiť za použitú trať, druh vlaku a vozňovú triedu, bez zrážky uvedenej v odseku 8.

(6) Skutočnosti zakladajúce právo cestujúceho podľa ustanovení odsekov 1 až 5 musia byť železnicou osvedčené podľa § 15 ods. 4.

(7) Ustanovenia predchádzajúcich odsekov neplatia pre cestovné lístky oprávňujúce na opätovné cesty.

(8) Zo sumy, ktorá sa má vrátiť, zráža sa 10%, najmenej však 2 Kčs a najviac 10 Kčs za cestovný lístok, pokiaľ nie je zrážka podľa predchádzajúcich ustanovení vylúčená. Ak boli niekoľkí cestujúci vypravení spoločným cestovným lístkom, zrážka sa vypočíta tak, ako keby bol každému cestujúcemu vydaný cestovný lístok osobitne; za spoločný cestovný lístok sa však zrazí najviac 20 Kčs. Pri vypravení cestujúcich prepravným registrom alebo skupinovým cestovným lístkom sa zrazí 10% z celkovej sumy, najmenej však 2 Kčs a najviac 100 Kčs.

(9) Z návratkov cestovného je vylúčená suma zaplatená za miestenku s výnimkou prípadov, ktoré určuje tarifa.

(10) Za stratený cestovný lístok železnica neposkytuje náhradu, pokiaľ stratu nespôsobila sama.

(11) Ak cestujúci vezme späť cestovnú batožinu v odosielacej stanici skôr, než bola odoslaná, alebo ak mu železnica vydá batožinu v niektorej stanici na ceste, vráti mu železnica na jeho žiadosť dovozné alebo rozdiel medzi zaplateným dovozným a dovozným za prejdenú trať po zrážke 2 Kčs.

(12) Ak železnica vydá cestovnú batožinu preto, že cestujúci podľa § 10 ods. 2 sa vzdal cesty v nástupnej stanici alebo v niektorej stanici na ceste, alebo sa podľa § 23 ods. 2, 3 a 4 vzdal pokračovania v ceste, alebo ak bola cestovná batožina prepravená po kratšej ceste, než bolo zaplatené, zrážka podľa odseku 11 sa nevykoná.

(13) Pre uplatnenie práv z prepravy cestujúcich a cestovných batožín platia ustanovenia časti IV a V tohto poriadku.

Oddiel IV
Preprava spešnín

§ 30
Pojem spešniny. Predmety vylúčené z prepravy

(1) Občania môžu podávať ako spešninu predmety, ktoré možno ľahko nakladať a vykladať a pri ktorých hmotnosť jedného kusa neprevyšuje 15 kg; celá spešnina sa môže skladať najviac z 3 kusov. Ako spešninu môžu podávať aj predmety, ktoré železnica prijíma na prepravu ako cestovnú batožinu.

(2) Socialistické organizácie môžu podávať ako spešninu predmety uvedené v tarife.

(3) V odôvodnených prípadoch odosielacia stanica môže povoliť výnimku z obmedzenia druhu predmetov, hmotnosti alebo počtu kusov, ak možno bez ťažkostí zabezpečiť prepravu takej spešniny po celej prepravnej ceste. V týchto prípadoch je stanica oprávnená dojednať s odosielateľom osobitné podmienky pre prepravu.

(4) Pre noviny, časopisy, filmy a opakujúce sa prepravy niektorých druhov predmetov môže tarifa určiť osobitné zjednodušené podmienky pre prepravu.

(5) Z prepravy ako spešnina sú vylúčené predmety, ktoré sú vylúčené z prepravy ako cestovná batožina podľa § 24 ods. 2; výnimky určuje tarifa.

§ 31
Spešninový list

(1) Odosielateľ je povinný odovzdať spolu so spešninou železnici riadne vyplnený spešninový list. Spešninové listy vydáva železnica vlastným nákladom a predáva ich za určenú cenu. Vzor spešninového listu určuje tarifa. Ministerstvo dopravy môže pre prepravu spešnín určiť aj iné predpísané doklady.

(2) Spešninový list sa vydáva vo všetkých dieloch predtlače. Časti orámované hrubými čiarami vypĺňa odosielateľ, ostatné železnica. Do spešninového listu je odosielateľ povinný zapísať čitateľne meno a adresu odosielateľa a prijímateľa, číslo telefónu prijímateľa, ak mu je známe, stanicu určenia, počet kusov, druh obalu, obsah spešniny a prípadne ďalšie zápisy predpísané tarifou.

(3) Odosielateľ zodpovedá za správnosť a úplnosť zápisov v spešninovom liste a ich umiestnenie na správnom mieste.

(4) Ten, kto odovzdá stanici spešninový list, považuje sa za oprávneného konať v mene odosielateľa spešniny, najmä meniť alebo doplňovať zápisy odosielaného v spešninovom liste a tiež za oprávneného na všetky konania, ktoré sa týkajú podaja spešniny na prepravu.

(5) Pokiaľ ide o plnenie colných predpisov a predpisov iných orgánov štátnej správy, platia obdobne ustanovenia § 51.

§ 32
Obal. Označenie spešniny

(1) Spešnina, ak to vyžaduje jej povaha, musí byť balená tak, aby bola chránená pred stratou alebo poškodením, aby nemohla spôsobiť škodu osobám, poškodiť prevádzkové prostriedky, iné zariadenia, ako aj iné predmety. Ak sa spešnina podáva v uzamykateľnom obale, musí byť obal zamknutý alebo riadne previazaný; ak to tak nie je spešnina sa neprijme na prepravu.

(2) Železnica môže požiadať, aby drobné predmety rovnakého druhu, ktoré by pri manipulácii robili ťažkosti alebo mohli za prepravy spôsobiť ich stratu, boli spojené alebo zabalené tak, aby tvorili väčší kus alebo celok.

(3) Železnica pri prijímaní spešniny na prepravu nie je povinná preskúmavať stav spešniny a vhodnosť alebo dostatočnosť obalu. Ak však železnica zistí chybný stav spešniny, alebo že sa nedbalo na ustanovenie odseku 1, prípadne 2, na závadu upozorní odosielateľa; ak ju odosielateľ neodstráni alebo ak neuzná závadu podpisom na spešninovom liste, železnica spešninu neprijme na prepravu.

(4) Odosielateľ je povinný trvanlivo označiť každý kus spešniny čitateľnou a nezameniteľnou adresou svojou i prijímateľa ako aj presným názvom stanice určenia podľa Zoznamu staníc. Ak spešnina nie je takto označená, stanica vyzve odosielateľa, aby tak urobil; ak odosielateľ nevyhovie, železnica neprijme spešninu na prepravu.

§ 33
Podaj a preprava spešnín

(1) Spešninu možno podať v čase, ktorý je v stanici oznámený výveskou. Odosielateľ nie je oprávnený určiť vlak, ktorým sa má spešnina prepraviť. Železnica môže tarifou alebo výveskou v stanici obmedziť alebo vylúčiť prepravu spešnín pri niektorých vlakoch.

(2) Odosielateľ je povinný oznámiť zamýšľaný podaj spešniny najneskoršie 24 hodín vopred stanici, z ktorej ju chce odoslať, písomnou, telefonickou alebo ústnou objednávkou prepravy (ďalej len „prihláškou“), v ktorej uvedie názov stanice určenia, označenie druhu tovaru, počet kusov, hmotnosť jednotlivých kusov a druh obalu, meno a adresu odosielateľa, deň, prípadne i dennú dobu, kedy hodlá spešninu odoslať. Stanica určí deň a hodinu podaja na prepravu.

(3) Odosielateľ nie je povinný oznámiť zamýšľané podanie spešniny, ak hodlá v tom istom dni podať na prepravu najviac 3 spešniny, z ktorých sa každá skladá najviac z troch kusov, a ak hmotnosť jednotlivých kusov neprevyšuje 15 kg a celková hmotnosť jednej spešniny 45 kg.

(4) Ak odosielateľ neohlási podaj spešniny, hoci bol povinný tak urobiť podľa odseku 2, stanica nie je povinná prijať spešninu na prepravu. Ak odosielateľ podáva ohlásenú spešninu na prepravu v inom čase, než ktorý mu stanica určila, môže stanica odmietnuť prijatie spešniny na prepravu a určiť nový čas podaja.

(5) Pri podaji spešniny na prepravu je železnica povinná zistiť počet kusov a celkovú hmotnosť. Odosielateľ je oprávnený zúčastniť sa na tomto zisťovaní. Železnica však nemusí zisťovať hmotnosť predmetov, pre ktoré sú tarifou určené jednotkové hmotnosti.

(6) Odosielateľ je povinný zaplatiť dovozné, doplňujúce poplatky, prípadne hotové výdavky a pokuty pri podaji spešniny v odosielacej stanici; sumy vzniknuté cestou a v stanici určenia prijímateľ je povinný zaplatiť pri odbere spešniny. Pre výpočet dovozného a doplňujúcich poplatkov a prípadných pokút platia ustanovenia tohto poriadku a tarify.

(7) Po prijatí spešniny a zaplatení súm, ktoré má zaplatiť odosielateľ, stanica vydá odosielateľovi opečiatkovaný druhopis spešninového listu.

(8) Predmety, ktoré sa prijímajú na prepravu ako spešnina za osobitných podmienok, dovolené je podať na prepravu jedným spešninovým listom spoločne s inými predmetmi len vtedy, ak to nezakazujú príslušné tarifné ustanovenia alebo podmienky, za ktorých je preprava povolená.

(9) O preskúmaní obsahu spešniny a o pokutách platia obdobne ustanovenia § 25.

§ 34
Dodacie lehoty

(1) Železnica je povinná prepraviť spešninu z odosielacej stanice do stanice určenia a prichystať ju prijímateľovi na odber v dodacej lehote, ktorá je za každých i začatých 400 tarifných km 24 hodín; k dobe takto vypočítanej sa pripočítava výpravná lehota 10 hodín.

(2) Ministerstvo dopravy môže predĺžiť dodacie lehoty:

a) za mimoriadnych okolností, ktoré majú za následok

- neobvyklý vzrast prepravy alebo
- neobvyklé prevádzkové ťažkosti,

b) pri preprave zo stanice alebo do stanice alebo cez stanicu alebo stanice železničných uzlov so zvlášť ťažkými prevádzkovými pomermi; podrobnosti určuje tarifa.

c) pri podaní spešniny železnicou do domu; podrobnosti určuje tarifa.

(3) Dodacia lehota začína uplynutím 24. hodiny dňa, v ktorom sa spešnina prijala na prepravu.

(4) Dodacia lehota sa považuje za zachovanú, ak železnica pred jej uplynutím vyložila spešninu v stanici určenia a prichystala ju na odber. Za čas prichystania spešniny na odber sa považuje okamih podania správy. Výnimkou sú spešniny došlé na prihlášku, pri ktorých sa za prichystanie považuje okamih vyloženia spešniny v stanici určenia. Pri spešnine, ktorú železnica dodáva prijímateľovi do domu, dodacia lehota sa považuje za zachovanú, ak sa spešnina pred uplynutím dodacej lehoty dodala prijímateľovi alebo ak sa urobil pokus o jej dodanie.

(5) Dodacia lehota neplynie počas zadržania zásielky:

a) v odosielacej stanici, v stanici na ceste alebo v stanici určenia z príčin, ktoré sú na strane prepravcu,

b) pre plnenie colných predpisov a predpisov iných orgánov štátnej správy,

c) pre prepravnú prekážku a prekážku pri dodaní,

d) pre zmenu prepravnej zmluvy podľa § 36, najviac však 24 hodín,

e) spôsobeného preskúmaním spešniny železnicou, ak železnica zistí, že jej obsah sa nezhoduje so zápismi v prepravnej listine,

f) potrebného na urobenie osobitných úkonov so zásielkou v záujme zachovania jej neporušenosti (ošetrenie zvierat, doľadovanie a pod.),

g) spôsobeného sprievodcom zásielky.

(6) Pri zásielkach, ktoré dôjdu do stanice určenia v pracovné dni po 16. hodine, v sobotu, v nedeľu a vo sviatok kedykoľvek, dodacia lehota spočíva po dobu od príchodu spešniny do stanice až do 8. hodiny najbližšieho pracovného dňa.

§ 35
Podanie správy o príchode spešniny. Dodanie

(1) Stanica je povinná, o príchode spešniny, ak nejde o spešninu na prihlášku, upovedomiť prijímateľa telefonicky, poslom, telegraficky, ďalekopisom alebo poštou doporučene. Správu je povinná podať ihneď po vyložení spešniny, najneskôr do 8. hodiny najbližšieho pracovného dňa.

(2) Správa sa považuje za uskutočnenú, ak bola podaná
- telefonicky, okamihom podania správy,
- poslom, okamihom doručenia správy alebo okamihom, keď sa urobil pokus o jej doručenie,
- telegraficky, za 4 hodiny po podaní správy,
- ďalekopisom, okamihom podania ďalekopisu, ak má oprávnený ďalekopis,
- poštou doporučene, za 24 hodín po podaní správy.

Ak sa pri telefonickom alebo ďalekopisnom podaní správy použije sprostredkovateľ, správa sa považuje za uskutočnenú za 2 hodiny po podaní správy sprostredkovateľovi.

(3) Železnica je povinná v stanici určenia odovzdať prijímateľovi spešninový list a vydať mu spešninu po zaplatení súm vyplývajúcich zo spešninového listu. Podrobnosti určuje tarifa.

§ 36
Zmeny prepravnej zmluvy. Prepravné prekážky. Prekážky pri dodaní. Likvidácia.

(1) Pre zmeny prepravnej zmluvy platia primerane ustanovenia § 56.

(2) Ak po prijatí spešniny nastane prepravná prekážka, platia primerane ustanovenia § 57.

(3) Ak nemožno vypátrať prijímateľa spešniny, alebo ak prijímateľ odmietne prijať spešninový list, železnica o tom upovedomí odosielateľa a vyžiada si jeho návrh. Odosielateľ môže dať akýkoľvek návrh, ktorý možno vykonať. V ďalšom platia primerane ustanovenia § 58.

(4) Pre prípadnú likvidáciu spešniny platia ustanovenia § 59.

TRETIA ČASŤ
Preprava vozňových zásielok

Oddiel I
Plánovanie prepravy

§ 37
Plány prepravy

(1) Železnica prijíma tovar na prepravu podľa štátneho plánu prepravy.

(2) Odosielatelia sú povinní zostavovať a predkladať v určených lehotách návrhy plánov prepravy podľa metodických pokynov a formulárov Štátnej plánovacej komisie a podľa Smerníc pre plánovanie a kontrolu plnenia plánu železničnej prepravy tovaru vydávaných Ministerstvom dopravy po dohode so zúčastnenými ústrednými orgánmi.

(3) Odosielatelia zodpovedajú za to, že nároky v návrhoch plánov prepravy sú v súlade s prepravnými potrebami vzhľadom na ich výrobné, zásobovacie a odbytové plány a že sú rovnomerne rozvrhnuté s prihliadnutím na sezónnosť niektorých prepráv, žiadúce predzásobovanie a pod.

§ 38
Zákaz nehospodárnych prepráv

(1) Odosielatelia a prijímatelia sú povinní usporiadať výrobné a dodávateľsko-odberateľské vzťahy a uzavierať hospodárske zmluvy tak, aby nevznikali nároky na zbytočné prepravy surovín, palív, materiálov a iných výrobkov a aby sa zdôvodnené nároky voči železničnej doprave uplatňovali spôsobom, umožňujúcim dodržať zásady hospodárneho používania dopravy a pri zachovaní Smerníc pre koordináciu dopráv vydaných Ministerstvom dopravy.

(2) Nehospodárne prepravy sa nemú zapracovať do návrhu plánu prepravy, prípadne musia byť z neho vylúčené. Pochybné prípady železnica rieši spoločne s prepravcami, v prípade potreby za účasti národných výborov.

§ 39
Plnenie plánu prepravy, prihlášky nakládky. Zmeny v údajoch podrobného mesačného plánu prepravy

(1) Podrobný mesačný plán prepravy je záväzný pre odosielateľa i pre železnicu a za jeho plnenie zodpovedajú odosielatelia i železnica podľa § 40.

(2) Odosielatelia i železnica sú povinní plniť plán v priebehu mesiaca čo najrovnomernejšie.

(3) Na dosiahnutie súladu medzi prácou prepravcov a železnice je odosielateľ povinný rozdeliť plánovanú nakládku čo najrovnomernejšie na jednotlivé päťdňové obdobie. Na každé päťdňové obdobie plánovaného mesiaca odosielateľ predloží odosielajúcej stanici objednávku prepráv, a to prihláškou nakládky. Prihlášku nakládky predloží najneskôr tri dni pred začatím päťdňového obdobia a rozvrhne v nej nakládku na jednotlivé dni čo najrovnomernejšie bez ohľadu na to, či ide o pracovné dni alebo nedele alebo sviatok. Odosielajúca stanica je oprávnená upraviť v prihláške nakládky rozvrhnutie nakládky na jednotlivé dni, prípadne odmietnuť prihlášku nakládky nezodpovedajúcu predchádzajúcim podmienkam.

(4) Odchýlky od ustanovení odseku 3 možno vo výnimočných prípadoch dojednať medzi železnicou a prepravcom alebo jeho nadriadeným orgánom.

(5) Denný objem nakládky a dni nakládky dojednáva odosielajúca stanica s odosielateľom podľa prihlášok nakládky, s prihliadnutím na potreby a možnosti železničnej prevádzky a prepravcu. Ak nedôjde k dohode, platí prihláška nakládky zostavená, prípadne upravená podľa odseku 3.

(6) Železnica je povinná nahradiť do konca mesiaca vozne, ktoré neprichystala v dňoch určených v jednotlivých prihláškach nakládky. Vozne železnicou neprichystané v bežnom mesiaci nie je dovolené zapracovať do plánu prepravy na budúci mesiac, železnica ich však nahradí na žiadosť odosielateľa podľa prevádzkových možností po splnení plánu prepravy prednostne počas budúceho mesiaca. Záväzok železnice zaniká koncom bežného roka. Podrobnosti upravujú Smernice pre plánovanie a kontrolu plnenia plánu železničnej prepravy tovaru.

(7) Železnica môže po predchádzajúcej dohode s odosielateľom spojiť prepravy uvedené v mesačných plánoch prepravy tak, aby sa umožnila usmernená nakládka pre vytvorenie ucelených vlakov alebo ucelených skupín vozňov.

(8) Na náhradu vozňov, ktoré železnica v predchádzajúcich dňoch neprichystala alebo ktoré na žiadosť odosielateľa podľa odseku 6 nahradzuje, ako aj pre zabezpečenie nakládky podľa odseku 7 odosielajúca stanica je oprávnená prichystať odosielateľovi na nakládku viac vozňov, než je denný priemer podrobného mesačného plánu prepravy (t.j. schválený mesačný plán prepravy pre bežný mesiac, platný pre jednotlivého odosielateľa, delený počtom dní v mesiaci), najviac však do dvojnásobku denného priemeru, ak tento denný priemer je najviac 20 vozňov, alebo do jedenapolnásobku denného priemeru, ak denný priemer je viac ako 20 vozňov. Pritom prihliadne na najvyššiu technickú možnosť nakládky na nakladacích miestach odosielateľa a na to, či odosielateľ má dostatok tovaru pre nakládku. Zmýšľané prekročenie denného priemeru musí mu oznámiť najneskôr do 14. hodiny dňa, ktorý predchádza dňu prichystania vozňov; odosielateľ musí urobiť opatrenia, aby sa toto oznámenie mohlo uskutočniť. Prichystať viac vozňov ako jedenapolnásobok, prípadne dvojnásobok denného priemeru môže železnica len so súhlasom odosielateľa.

(9) Vozne, ktoré železnica prichystala nad denný priemer bez upovedomenia odosielateľa, prípadne bez jeho súhlasu podľa predchádzajúcich ustanovení a ktoré odosielateľ nenaložil, nezapočítavajú sa do plnenia plánu prepravy.

(10) Železnica môže na žiadosť odosielateľa, ak to prevádzkové pomery dovoľujú, prichystať vozne pre nakládku všetkého tovaru, ktorý sa má naložiť podľa podrobného mesačného plánu prepravy, a to aj keď odosielateľ v predchádzajúcich dňoch plnil nakládku len čiastočne alebo ju neplnil vôbec z príčin, ktoré sú na jeho strane. Takáto nakládka sa považuje za splnenie plánu prepravy.

(11) Zmeniť odosielaciu stanicu uvedenú v podrobných mesačných plánoch prepravy nie je dovolené, s výnimkou zvlášť odôvodnených prípadov. Ak nová stanica leží v obvode prevádzkového oddielu, zmenu povoľuje prevádzkový oddiel. V ostatných prípadoch treba povolenie správy dráhy.

Zmenu nemožno povoliť, ak by znamenala porušenie zákazu nehospodárnych prepráv (§ 38 ods. 1).

(12) Zmeniť stanicu určenia pred podajom tovaru na prepravu je dovolené len vo zvlášť odôvodnených prípadoch, ak dá na to súhlas správa dráhy.

(13) Zámenu plánovaného druhu tovaru tovarom iného druhu a zámenu plánovaného druhu vozňa za vozeň iného druhu môže povoliť odosielacia stanica.

§ 40
Zodpovednosť za plnenie plánu prepravy

(1) Ak odosielateľ neprihlási na nakládku vozne určené podrobným mesačným plánom prepravy alebo ak nenaloží vozne prichystané podľa plánu alebo ak pri tovare plánovanom len v tonách nevyužije únosnosť vozňov prichystaných podľa plánu so zreteľom na osový tlak alebo na iné obmedzenia hmotnosti zásielok na prepravnej ceste, zaplatí pokutu 30 Kčs za vozňovú jednotku. Vozňovou jednotkou sa rozumie vozeň s dvoma alebo troma osami; vozeň so štyrmi alebo viac osami sa považuje za dve vozňové jednotky.

(2) Ak odosielateľ odvolá nakládku prihláseného tovaru alebo ak odvolá žiadosť o prichystanie vozňa alebo ak odvolá nakládku prichystaného vozňa (ak odriekne vozeň) alebo prichystaný vozeň nenaloží a vráti, zaplatí okrem prípadnej pokuty podľa odseku 1 poplatok určený tarifou.

(3) Ak železnica neprichystá v priebehu mesiaca všetky vozne prihlásené na nakládku podľa podrobného mesačného plánu prepravy, zaplatí odosielateľovi pokutu 30 Kčs za každú nepripravenú vozňovú jednotku.

(4) Spôsob výpočtu pokút za nesplnenie plánu prepravy určujú Smernice pre plánovanie a kontrolu plnenia plánu železničnej prepravy tovaru.

(5) Odosielateľ neplatí pokuty, ak sa tovar nemohol prihlásiť na nakládku alebo naložiť

a) pre požiar, snehové záveje, povodeň alebo víchricu, v baniach tiež pre zosunutie nadložných vrstiev alebo výbuchu, v lomoch a pieskovniach tiež pre zaplavenie pracoviska alebo pre poruchy na dopravnom zariadení z príčin, ktoré nie sú na jeho strane; oslobodenie platí aj pri nehodách v závodoch, ktoré mali za následok prerušenie výroby na dobu aspoň 48 hodín.

b) pre vyhlásenie zákazu nakládky podľa § 8,

c) preto, že odosielateľ nepoužil vozne prichystané nad denný priemer, pretože ho predtým železnica neupovedomila, prípadne si nevyžiadala jeho súhlas podľa § 39 od. 8,

d) preto, že naložil všetok plánovaný tovar do menšieho počtu vozňov, než plánoval, ak upozornil stanicu pri nakládke poslednej zásielky, že prichystanie ďalších vozňov nebude už požadovať,

e) preto, že vozne nemohli byť prichystané v čase, keď podľa povahy dodávky boli nevyhnutne potrebné, a odosielateľ prepravil tovar iným dopravným prostriedkom,

f) preto, že odosielateľ obstaral prepravu tovaru cestným vozidlom alebo iným dopravným prostriedkom a oznámil to odosielacej stanici najneskoršie dva dni pred určeným dňom nakládky a predložil o tom doklad.

(6) Železnica neplatí pokuty, ak neprichystá vozne na nakládku

a) pre požiar, snehové záveje, povodeň alebo víchricu,

b) pre vyhlásenie zákazu nakládky podľa § 8,

c) pre preplnenie koľají odosielateľovej vlečky alebo zložiska,

d) pre závady na dopravnom zariadení odosielateľa, pokiaľ ich sama nespôsobila,

e) ak v priebehu mesiaca nahradí vozne, ktoré odosielateľovi v jednotlivé dni neprichystá.

Oddiel II
Dojednávanie a vykonávanie prepravnej zmluvy

§ 41
Nákladný list

(1) Nákladné listy vydáva železnica vlastným nákladom a predáva ich v železničných staniciach za určenú cenu.

(2) Pre rýchlotovar sa nákladné listy tlačia na ružovom papieri a pre obyčajný tovar na bielom papieri. Voľbou nákladného listu tlačeného na ružovom alebo bielom papieri odosielateľ určuje, že zásielka sa má prepraviť ako rýchlotovar alebo ako obyčajný tovar.

(3) Ministerstvo dopravy môže pre niektoré druhy prepráv určiť aj iné prepravné listiny.

(4) Vzory a rozmery nákladných listov určuje tarifa.

(5) Nákladný list sa vo všetkých dieloch vypĺňa podľa predtlače. Odosielateľ prečiarkne stĺpce, ktoré nevyplnil.

(6) Odosielateľove zápisy v nákladnom liste sa musia napísať priepisom alebo vytlačiť nezmazateľným písmom; na všetkých dieloch tlačiva nákladného listu musia byť dobre čitateľné.

(7) Odosielateľ je povinný zapísať do nákladného listu v stĺpcoch pre ti určených:

a) stanicu určenia, do ktorej sa má zásielka prepraviť. Stanica určenia sa musí zapísať úplným tarifným názvom, uvedeným v Zozname staníc;

b) meno a adresu prijímateľa. Ak je prijímateľom socialistická organizácia, uvedie presný a úplný názov tejto organizácie, jej presnú poštovú adresu a číslo telefónu, pokiaľ je mu známe. Ak je prijímateľom jednotlivý občan, uvedie sa jeho meno a priezvisko a presná poštová adresa, prípadne i číslo telefónu. Nie je dovolené uvádzať namiesto prijímateľa dohovorenú značku alebo „Na prihlášku“. Pokiaľ to tento poriadok alebo tarifa výslovne nepredpisuje, nie je dovolené uvádzať ako prijímateľa náčelníka stanice. V nákladnom liste musí byť zapísaný len jeden prijímateľ;

c) rad a číslo vozňa, ako aj vlastnú hmotnosť a únosnosť vozňa, v ktorom je zásielka naložená. Ak zásielka podaná na prepravu s jedným nákladným listom je naložená na viacerých vozňoch, treba do nákladného listu zapísať údaje o všetkých vozňoch;

d) pomenovanie tovaru;

e) hmotnosť zásielky, ak tento poriadok alebo tarifa neurčuje inak;

f) meno a adresu odosielateľa. Ak je odosielateľom socialistická organizácia, uvedie svoj presný a úplný názov, poštovú adresu a číslo účtu v pobočke Štátnej banky československej. Ak je odosielateľom občan, zapíše svoje meno a priezvisko, ako aj svoju poštovú adresu. V nákladnom liste sa môže uviesť len jeden odosielateľ;

g) podrobný výpočet listín, ktoré požadujú colnice a iné orgány štátnej správy a ktoré sú priložené k nákladnému listu, prípadne poznámku, kde sú uložené;

h) meno a priezvisko sprievodcu, ak zásielku sprevádza sprievodca;

ch) číslo príslušnosti odosielateľa k rezortu, ak ide o socialistickú organizáciu;

i) ďalšie zápisy predpísané pre niektoré druhy prepráv alebo tovaru týmto poriadkom alebo tarifou.

(8) Okrem zápisov predpísaných v odseku 7 zapíše odosielateľ do nákladného listu ešte:

a) počet kusov zásielky a druh obalu,

b) stanicu, v ktorej sa majú splniť právne predpisy,

c) návrh, ako sa má naložiť so zásielkou, ak počas prepravy dôjde k prepravnej prekážke, k nespôsobilosti vozňa na cestu alebo k prekážke pri dodaní,

d) ďalšie zápisy dovolené týmto poriadkom alebo tarifou,

e) údaje o zásielke pre prijímateľa, nezáväzné pre železnicu, najmä číslo objednávky prijímateľa.

(9) Ak pre odosielateľov zápis nestačí v nákladnom liste stĺpec určený pre tento zápis, poznačí odosielateľ, na ktorom mieste v zápise pokračuje. Ak v nákladnom liste nie je predtlačou určené miesto pre niektorý odosielateľov zápis, použije sa stĺpec „Iné predpísané alebo dovolené zápisy“.

(10) Opravy odosielateľových zápisov sú dovolené až do okamihu dojednania prepravnej zmluvy a len vtedy, ak ich odosielateľ potvrdí svojou pečiatkou alebo podpisom a ak oprávnené množstvo zapíše slovami, ak ide o počet kusov a hmotnosť. Prepisovanie, škrabanie alebo prelepovanie zápisov v nákladných listoch nie je prípustné.

(11) Ten, kto odovzdá stanici pri dojednávaní prepravnej zmluvy nákladný list, považuje sa za oprávneného konať v mene odosielateľa, najmä meniť alebo doplňovať zápisy odosielateľa v nákladnom liste a tiež za oprávneného na všetky konania, ktoré sa týkajú podaja zásielky na prepravu.

(12) Železnica smie odosielateľove zápisy meniť len vtedy, ak to predpisuje alebo dovoľuje tento poriadok alebo tarifa (napr. pri zmene prijímateľa alebo stanice určenia na návrh oprávneného). Takáto zmena sa musí potvrdiť pečiatkou stanice a podpisom zamestnanca, ktorý ju vykonal.

§ 42
Zodpovednosť odosielateľa za zápisy v nákladnom liste

(1) Odosielateľ zodpovedá za správnosť a úplnosť svojich zápisov a ich umiestnenie na správnom mieste v nákladnom liste.

(2) Železnica je oprávnená kedykoľvek preskúmať, či zásielka súhlasí so zápismi v nákladnom liste a či sú splnené podmienky predpísané týmto poriadkom, tarifou alebo osobitným dojednaním.

(3) Tarify určujú výšku pokút alebo prirážok k dovoznému za nesprávne zápisy odosielateľa, ktoré by mali alebo mohli mať za následok ohrozenie bezpečnosti prevádzky alebo ukrátenie železnice na dovoznom.

(4) O preskúmaní zásielky napíše železnice všeobecnú zápisnicu, v ktorej uvedie výsledok preskúmania. Prípadné pokuty alebo prirážky v dovoznému musí prijímateľ zaplatiť pri odbere zásielky; tým nie sú dotknuté jeho práva voči odosielateľovi.

§ 43
Obal a označenie. Stav zásielky. Plombovanie. Overovanie vzoriek

(1) Ak to povaha tovaru vyžaduje, odosielateľ je povinný podať zásielku na prepravu v riadnom obale, ktorý chráni tovar počas prepravy pred stratou a poškodením. Odosielateľ je povinný zabaliť zásielku riadne aj vtedy, ak je nebezpečenstvo, že by nebalený tovar mohol spôsobiť počas prepravy pre svoje vlastnosti škodu osobám, prevádzkovým prostriedkom alebo na tovare iných zásielok. Pokiaľ tento poriadok alebo tarifa určuje osobitný spôsob balenia pre niektoré druhy tovaru, odosielateľ je povinný zabaliť tovar podľa týchto ustanovení.

(2) Odosielateľ zodpovedá za škody, ktoré vznikli vadným alebo nedostatočným obalom počas prepravy.

(3) Odosielateľ je povinný označiť zásielku alebo jednotlivé kusy zásielky, ak to predpisuje tento poriadok alebo tarifa, a to spôsobom tam predpísaným.

(4) Železnica nie je povinná preskúmavať stav zásielky pri dojednávaní prepravnej zmluvy. Ak odosielateľ podá na prepravu poškodenú zásielku, zodpovedá za škody, ktoré z toho vznikli.

(5) Tarifa určuje, kedy sa vozňové zásielky plombujú a v ktorých prípadoch plombuje vozne železnica a v ktorých prepravcovia.

(6) Železnica overuje vzorky odobraté zo zásielok za podmienok určených tarifou.

§ 44
Upovedomenie prepravcu o čase prichystania vozňa na nakládku alebo vykládku

(1) Stanica je povinná podať odosielateľovi, prípadne prijímateľovi správu o čase prichystania vozňa na nakládku alebo vykládku, a to, ak vozeň bude prichystaný v dennom čase, najneskôr 2 hodiny, a ak bude vozeň prichystaný v dennom čase, najneskôr 3 hodiny pred jeho prichystaním na všeobecné nakladacie a vykladacie koľaje. Pre podávanie správ o prichystaní vozňov na iné koľaje alebo iné miesta platia osobitné predpisy, prípadne dohody.

(2) Správy o čase prichystania vozňa na nakládku alebo vykládku sa podávajú v ktoromkoľvek dennom a nočnom čase včítane sobôt a dní pracovného pokoja, ako aj vo vyhlásených dňoch pracovného voľna. Odosielatelia a prijímatelia sú povinní urobiť všetky potrebné opatrenia pre príjem týchto správ v ktoromkoľvek dennom aj nočnom čase včítane sobôt a dní pracovného pokoja, ako aj vo vyhlásených dňoch pracovného voľna.

(3) Správy o čase prichystania vozňa podávajú stanice prepravcom telefonicky. Ak nemožno použiť telefón, podá sa správa poslom, prípadne telegraficky alebo ďalekopisom. Ak možno doručiť správu rýchlejšie, podá stanica správu prostredníctvom iného účastníka telefónneho alebo ďalekopisného spojenia, napríklad prostredníctvom národného výboru alebo niektorej socialistickej organizácie.

(4) Správa o čase prichystania vozňa na nakládku alebo vykládku sa považuje za uskutočnenú, ak bola podaná
- telefonicky, okamih podania správy,
- poslom, okamihom doručenia správy alebo okamihom, keď bol urobený pokus o jej doručenie,
- telegraficky, za 4 hodiny po podaní správy,
- ďalekopisom okamihom podania správy.

Ak sa pri telefonickom alebo ďalekopisnom podaní správy použije sprostredkovateľ, správa sa považuje za uskutočnenú za 2 hodiny po podaní správy sprostredkovateľovi.

(5) Ak stanica nemôže prichystať vozeň odosielateľovi alebo prijímateľovi v čase, ktorý mu oznámila, upovedomí ho o tom čo najrýchlejšie. Správu o čase prichystania vozňa podá potom znova, len či bude môcť čas prichystania správne určiť.

(6) Železnica je povinná vytvárať predpoklady pre predbežné informatívne podávanie správ (predoznamovanie) prepravcom o dobehu prázdnych i naložených vozňov. Ak je to účelné, stanica podľa miestnych pomerov dojedná s prepravcom na jeho žiadosť podávanie predbežných informatívnych správ; predbežné informatívne správy nenahradzujú správy o čase prichystania vozňa podľa odseku 1.

§ 45
Nakladanie a vykladanie tovaru

(1) Vozňovú zásielku je povinný nakladať odosielateľ a vykladať prijímateľ; tarifa môže určiť odchýlky od tejto povinnosti.

(2) Železnica prevezme nakladanie a vykladanie vozňových zásielok, prípadne zvoz a odvoz tovaru za prepravcu za podmienok určených tarifou.

(3) Železnica prichystá vozeň na nakladanie alebo vykladanie na všeobecných nakladacích a vykladacích koľajach. Osobitné podmienky a dohody alebo tarifa, kedy a za akých podmienok sa vozeň môže prichystať na inú koľaj alebo na iné miesto.

(4) Železnica, odosielatelia a prijímatelia zásielok sú povinní robiť všetky potrebné opatrenia na to, aby sa tovar mohol naložiť a vyložiť bez prieťahov.

(5) Pre ukladanie tovaru určeného na prepravu po železnici alebo došlého po železnici železnica prenecháva prepravcovi na dočasné užívanie podľa možnosti voľné priestranstvá alebo skladištia v staniciach za podmienok dojednaných v zmluve o dočasnom užívaní zložísk a skladíšť.

(6) Odosielateľ je oprávnený žiadať, aby sa mu na nakladanie prichystal vozeň krytý alebo otvorený, vysokostenný alebo iný otvorený vozeň, vozeň nádržkový alebo aj vozeň iného druhu vhodný pre tovar, ktorý sa má v ňom prepraviť, prípadne vyhovujúci i potrebám mechanického nakladania alebo vykladania, pokiaľ tomu nebránia ustanovenia tohto poriadku, tarify alebo ustanovenia colných predpisov a predpisov iných orgánov štátnej správy.

(7) Železnica môže požadovaný vozeň nahradiť vozňom iného druhu. Odosielateľ je oprávnený prichystaný náhradný vozeň odmietnuť, ak sa nehodí pre žiadanú prepravu vzhľadom na povahu tovaru. Odosielateľ môže náhradný vozeň odmietnuť aj vtedy, ak by konštrukcia prichystaného náhradného vozňa znemožňovala nakladanie alebo vykladanie mechanizačnými prostriedkami a nakladanie alebo vykladanie iným spôsobom by robilo mimoriadne ťažkosti.

(8) Železnica je povinná prichystať vozeň na nakladanie v technickom stave vyhovujúcom pre prepravu. Odosielateľ však skôr ako začne do vozňa nakladať, je povinný vozeň prehliadnuť, či sa hodí na prepravu podávaného tovaru. Ak odosielateľ zistí na vozni závady, môže vozeň odmietnuť.

(9) Odosielateľ je povinný naložiť tovar do vozňa a uložiť a zabezpečiť ho tak, aby pri otrasoch a nárazoch počas prepravy, zodpovedajúcich normálnej železničnej prevádzke, bol tovar chránený pred stratou a poškodením; pri nakladaní treba dbať najmä aj na to, aby naložený tovar nespôsobil počas prepravy škodu na iných zásielkach, neohrozoval osoby a bezpečnosť železničnej prevádzky a nespôsobil škodu na prevádzkových prostriedkoch a zariadeniach železnice. Podrobnejšie všeobecné predpisy pre nakladanie a vykladanie, ako aj pre nakladanie a vykladanie niektorých druhov tovaru určuje tarifa.

(10) Odosielateľ je povinný zaobstarať si včas a v dostatočnom množstve nakladacie a prepravné pomôcky, potrebné na nakladanie a na zabezpečenie tovaru, s prihliadnutím na nutnosť hospodárneho využitia vozňa.

(11) Odosielateľ pri nakladaní a prijímateľ pri vykladaní musí dbať na pokyny stanice. Ak preruší nakladanie alebo vykladanie, musí tovar vo vozni zabezpečiť tak, aby sa nepoškodil alebo nespôsobil škodu na inom tovare a prevádzkových prostriedkoch alebo zariadeniach a neohrozil bezpečnosť osôb a prevádzky.

(12) Odosielateľ zodpovedá za správne naloženie a zabezpečenie tovaru vo vozni, pokiaľ sám nakladal.

(13) Odosielateľ po ukončení nakladania a prijímateľ po ukončení vykladania sú povinní očistiť vozne zvonku na skrini i na stúpadlách, ako aj upratať a vyčistiť miesto nakladania alebo vykladania. Prijímateľ po ukončení vykladania je povinný odovzdať vozeň vyčistený, vrátane odstránenia klincov a skôb z dlážky a stien vozňa po predchádzajúcej zásielke, prípadne vymytý, s riadne zatvorenými dverami a s oddeliteľnými súčiastkami vozňa vsadenými na miestach pre to určených.

(14) Ak pri nakladaní alebo vykladaní dôjde k poškodeniu vozňa, ktoré spôsobil odosielateľ alebo prijímateľ, je odosielateľ alebo prijímateľ povinný zaplatiť železnici náhradu určenú Ministerstvom dopravy. Okrem náhrady je povinný zaplatiť pokutu, výšku ktorej určuje tarifa. Rovnakú náhradu a pokutu zaplatí odosielateľ alebo prijímateľ tiež, ak spôsobí stratu alebo poškodenie oddeliteľných súčiastok vozňa, požičaného vozňového výstroja alebo kontejnera. Za stratu alebo poškodenie iných prepravných pomôcok sa vyberie len určená náhrada; pokuta sa v takomto prípade nevyberá. Správa dráhy môže v odôvodnených prípadoch pokuty znížiť.

§ 46
Pobyt vozňov pri nakládke a vykládke

(1) Odosielatelia sú povinní naložiť a prijímatelia vyložiť tovar a naložený alebo vyložený vozeň pripraviť na odsunutie s najväčším urýchlením.

(2) Odosielatelia sú povinní nakladať a prijímatelia vykladať zásielky v ktoromkoľvek dennom i nočnom čase včítane sobôt a dní pracovného pokoja, ako aj vo vyhlásených dňoch pracovného voľna (ďalej len „nepretržitá nakládka a vykládka"). Tarifa môže určiť výnimky.

(3) Za zastavenie koľají stanice vozidlami prepravovanými na vlastných kolesách alebo vozidlami prepravcov účtuje železnica stojné podľa tarify. Stojné sa účtuje od času oznámeného prepravcovi v správe o čase prichystania vozňa. Ak je vozeň prichystaný neskoršie, účtuje sa stojné od času skutočného prichystania vozňa, a to za celý čas pobytu až do času, keď je vozeň pripravený na odsunutie.

§ 47
Využitie a zaťaženie vozňa. Preťaž

(1) Tovar sa do vozňa musí naložiť v takom množstve, aby sa čo najviac využila únosnosť alebo nakladací priestor vozňa. Hmotnosť naloženého tovaru však nesmie prekročiť únosnosť vozňa, prípadne hmotnostné obmedzenia platné pre prepravnú cestu pre niektoré druhy tovaru a vozňov. Hmotnostné obmedzenia určuje tarifa.

(2) Tarifa môže určiť pokutu, ktorú železnica vyberie za nevyužitie únosnosti vozňa.

(3) Za prekročenie únosnosti vozňa železnica vyberie pokutu za ohrozenie bezpečnosti prevádzky podľa tarify.

(4) Tarifa určuje, čo sa stane s tou časťou zásielky, ktorá sa musela vyložiť, pretože sa prekročila únosnosť, prípadne hmotnostné obmedzenia alebo objemové obmedzenia pre niektoré druhy tovaru.

§ 48
Zisťovanie a preskúšavanie hmotnosti. Počítanie kusov

(1) Odosielateľ je povinný udať v nákladom liste pre účely prepravnej zmluvy hmotnosť zásielky, pokiaľ podľa ustanovení tohto poriadku alebo tarify hmotnosť zásielky nezisťuje železnica.

(2) Odosielacia stanica je povinná zistiť hmotnosť zásielky nakladaných na všeobecných nakladacích koľajach, ak je v stanici koľajová váha. Z tejto povinnosti zistiť hmotnosť sú vyňaté zásielky tých druhov tovaru, pri ktorých môže odosielateľ zistiť hmotnosť iným spôsobom ako vážením, napríklad podľa objemových váh alebo meraním alebo násobením hrubej hmotnosti kusov tovaru baleného v egalizovaných obaloch a ciachovaných sudoch. Podrobnosti určuje tarifa.

(3) Hmotnosť zásielky, zaokrúhlená zostupne na 10 kg, sa zapisuje do príslušných stĺpcov nákladného listu. Zistenie, prípadne preskúšanie hmotnosti železnicou osvedčuje stanica váhovou pečiatkou vo všetkých dieloch nákladného listu.

(4) Železnica je oprávnená kedykoľvek preskúšať správnosť hmotnosti zásielky udanej odosielateľom v nákladnom liste.

(5) V stanici určenia železnica hmotnosť zásielky nezisťuje; je však povinná preskúšať hmotnosť zásielky, ktorá došla v poškodenom vozni alebo vo vozni s porušenými plombami, a hmotnosť zásielky došlej na otvorenom vozni so stopami straty tovaru počas prepravy, ako aj vo všetkých prípadoch, keď je to potrebné pre zistenie stavu zásielky.

(6) Za zistenie alebo preskúšanie hmotnosti účtuje železnica poplatky podľa tarify.

(7) Osobitnými dohovormi medzi železnicou a prepravcom sa môže dojednať, že za podmienok určených železnicou bude prepravca zisťovať hmotnosť svojich zásielok na vlastnej váhe s platnosťou železničného váženia.

(8) Železnica pri nakladaní ani pri vykladaní nezisťuje počet kusov; výnimku určuje tarifa.

§ 50
Podaj a prijatie zásielky na prepravu. Dojednanie prepravnej zmluvy

(1) Železnica preberá tovar na prepravu ako vozňovú zásielku. Vozňovou zásielkou sa rozumie zásielka, na prepravu ktorej je potrebný samostatný vozeň.

(2) Vozňové zásielky prepravuje železnica ako obyčajný tovar alebo ako rýchlotovar. Je neprípustné žiadať, aby zásielka bola na časti cesty prepravená ako obyčajný tovar a na časti cesty ako rýchlotovar.

(3) Pri podaji vozňovej zásielky na prepravu je odosielateľ povinný predložiť riadne vyplnený nákladný list pre obyčajný tovar alebo rýchlotovar (§ 41 ods. 2). Tarifa môže určiť, v ktorých prípadoch je odosielateľ povinný podať zásielku na prepravu len ako rýchlotovar.

(4) Železnica, ak to dovoľujú prevádzkové pomery, na žiadosť prepravcu povolí prepravu zásielky rýchlotovaru vlakmi osobnej prepravy.

(5) S jedným nákladným listom je dovolené podať na prepravu tovar v množstve, ktoré nepresahuje únosnosť vozňa, prípadne hmotnostné obmedzenia platné pre prepravnú cestu a nakladací priestor vozňa. Na prepravu s jedným nákladným listom však možno podať zásielku naloženú na viacerých vozňoch, ak ide o nedeliteľné predmety, ktoré pre svoje rozmery nemožno naložiť do jedného vozňa.

(6) Tarifa môže určiť, v ktorých prípadoch povoľuje železnica prepravu viac vozňových zásielok s jedným nákladným listom.

(7) Tovar pripustený na prepravu za osobitných podmienok je dovolené podať na prepravu s jedným nákladným listom len vtedy, ak to nezakazujú príslušné tarifné ustanovenia alebo podmienky, za ktorých bola preprava povolená.

(8) Prepravná zmluva je dojednaná, len čo odosielacia stanica prijala na prepravu zásielku s nákladným listom. Prijatie zásielky potvrdí stanica na nákladnom liste odtlačením dátumovej pečiatky. Odtlačenie dátumovej pečiatky na nákladnom liste je dôkazom o dojednaní prepravnej zmluvy.

(9) Odosielacia stanica je povinná potvrdiť prijatie zásielky odtlačením dátumovej pečiatky na druhopise nákladného listu; druhopis nákladného listu vydá odosielateľovi. Ďalší druhopis ani odpis druhopisu sa nevydáva.

(10) Dátumová pečiatka sa musí odtlačiť ihneď po podaji celej vozňovej zásielky, ktorá je uvedená v nákladnom liste, a po zaplatení súm, ktoré je odosielateľ povinný zaplatiť spôsobom podľa § 53 ods. 2.

§ 51
Colné predpisy a predpisy iných orgánov štátnej správy

(1) Za riadne a včasné splnenie colných predpisov a predpisov iných orgánov štátnej správy (ďalej len „právne predpisy“), ktoré sa musia splniť pred podajom zásielky na prepravu, zodpovedá odosielateľ.

(2) Odosielateľ je povinný postarať sa o zabalenie a prikrytie tovaru podľa právnych predpisov. Stanica odmietne prijať zásielku na prepravu, ak zistí, že priložená colná uzávera je poškodená alebo chybná.

(3) Odosielateľ je povinný pripojiť k nákladnému listu listiny, ktoré sú potrebné na splnenie právnych predpisov pred podaním tovaru prijímateľovi. Ak právne predpisy neustanovujú inak, tieto listiny sa smú týkať iba tovaru, ktorý je uvedený v nákladnom liste. Ak sa tieto listiny nemôžu pripojiť k nákladnému listu, pretože sú uložené v niektorej stanici, na colnici alebo u iného orgánu štátnej správy, v nákladnom liste sa musí presne označiť, kde sú uložené.

(4) Pokiaľ železnica nenesie zodpovednosť sama, zodpovedá jej odosielateľ za všetky škody, ktoré vzniknú z toho, že tieto listiny chýbajú, sú neúplné alebo nesprávne.

(5) Pokiaľ sa železnica nezbaví zodpovednosti podľa všeobecných predpisov, zodpovedá za následky straty, nepoužitia alebo nesprávneho použitia právnych listín, ktoré sú zapísané v nákladnom liste a ktoré ho sprevádzajú alebo ktoré jej boli zverené. Náhrada škody, ktorú by mala platiť, nesmie však byť nikdy vyššia ako náhrada, ktorú by bola povinná zaplatiť pri strate tovaru podľa tohto poriadku.

(6) Pokiaľ je zásielka na ceste, povinnosti vyplývajúce z právnych predpisov plní železnica; môže však obstaraním takýchto úkonov poveriť iného. I v takomto prípade však zodpovedá prepravcovi za riadne a včasné splnenie týchto povinností železnica.

(7) Odosielateľ je oprávnený označiť v nákladnom liste stanicu, v ktorej majú byť právne predpisy splnené. Má právo tiež navrhnúť spôsob konania.

(8) Ak odosielateľ označil v nákladnom liste pre splnenie právnych predpisov stanicu, v ktorej platné ustanovenia nedovoľujú ich plniť, alebo ak predpíše taký spôsob konania, ktorý sa nemôže vykonať, železnica urobí, čo uzná pre neho za najvýhodnejšie; o vykonaných opatreniach upovedomí odosielateľa. Poplatky a hotové výdavky zapíše do nákladného listu.

(9) Odosielateľ má právo zúčastniť sa v stanici na ceste buď sám, alebo svojím zástupcom na plnení právnych predpisov, aby dal potrebné vysvetlenia a oznámenia; je oprávnený zaplatiť aj poplatky vyberané orgánmi štátnej správy. Nemá však právo tieto predpisy sám plniť.

(10) V stanici určenia je povinný plniť právne predpisy prijímateľ zásielky. Skôr než prikročí k ich plneniu, musí prevziať nákladný list. S plnením predpisov musí začať bez meškania. Ak neprijme nákladný list alebo ak bezdôvodne otáľa s plnením právnych predpisov, je železnica oprávnená plniť tieto predpisy sama.

(11) Za splnenie právnych predpisov železnicou účtuje železnica poplatky podľa tarify, prípadne hotové výdavky.

§ 52
Tarify. Účtovanie prepravného. Prepravná cesta

(1) Železnica účtuje prepravné (dovozné a doplňujúce poplatky), ako aj prípadné prirážky k dovoznému a pokuty podľa ustanovení tohto poriadku a tarif.

(2) Okrem prepravného, prirážok k dovoznému a pokút môže železnica účtovať len hotové výdavky, napr. dávky a poplatky zaplatené orgánom štátnej správy, ďalej poštovné a iné výdavky spojené so starostlivosťou o zachovanie zásielky, pokiaľ idú podľa ustanovení tohto poriadku alebo taríf na vrub prepravcu.

(3) Prepravné a prirážky k dovoznému sa účtujú podľa ustanovení a sadzieb platných v deň dojednania prepravnej zmluvy. Pokuty sa účtujú podľa ustanovení platných v deň, keď nastala skutočnosť oprávňujúca na ich vybratie.

(4) Dovozné sa účtuje za tarifnú vzdialenosť z odosielacej stanice do stanice určenia. Spôsob výpočtu tejto vzdialenosti určujú tarify.

(5) Dovozné, doplňujúce poplatky, prirážky k dovoznému a pokuty, ako aj hotové výdavky je železnica povinná oddelene zapísať a presne označiť v nákladnom liste a pripojiť doklady o hotových výdavkoch. Pokuty, ktoré vznikli pred prijatím zásielky na prepravu alebo po jej výdaji, sa do nákladného listu nezapisujú; takisto sa do nákladného listu nezapisujú poplatky, ktoré vznikli po výdaji zásielky.

(6) Zásielka, prijatá na prepravu sa prepraví po prepravnej ceste určenej železnicou.

§ 53
Platenie prepravného, prirážok k dovoznému a pokút

(1) Odosielateľ je povinný ihneď pri podaji zásielky zaplatiť prepravné (dovozné a doplňujúce poplatky), ako aj prípadné prirážky k dovoznému, pokuty a výdavky v hotovosti, ktoré je železnica oprávnená vybrať a ktoré môže odosielacia stanica vypočítať. Sumy, ktoré odosielacia stanica nemohla vypočítať, ako aj počas prepravy vzniknuté rozdiely dovozného, doplňujúce poplatky, prípadne aj prirážky k dovoznému, pokuty a výdavky v hotovosti zapísané v nákladnom liste vyberie železnica od prijímateľa.

(2) Prepravné, prirážky k dovoznému, pokuty a hotové výdavky železnice sa platia buď v hotovosti, alebo bezhotovostným spôsobom.

(3) Ministerstvo dopravy môže po dohode s Ministerstvom financií a Štátnou bankou československou určiť, ktorí prepravcovia a pri ktorom tovare budú vyrovnávať prepravné ústredne a za akých podmienok.

§ 54
Dodacie lehoty

(1) Železnica je povinná prepraviť vozňovú zásielku z odosielacej stanice do stanice určenia a prichystať ju prijímateľovi na odber v dodacej lehote, ktorá je

a) pre polotovar

1. výpravná lehota ..... 12 hodín,
2. prepravná lehota - za každých i začatých 300 tarifných kilometrov ..... 24 hodín,

b) pre obyčajný tovar

1. výpravná lehota ..... 12 hodín,
2. prepravná lehota pri vzdialenosti
   - do 150 tarifných kilometrov ..... 24 hodín,
   - nad 150 tarifných kilometrov za každých ďalších i len začatých 200 tarifných kilometrov ďalších ..... 24 hodín.

   Tarifa môže určiť osobitné dodacie lehoty pre zásielky prepravované v odosielateľských vlakoch.

(2) Ministerstvo dopravy môže predĺžiť dodacie lehoty

a) za mimoriadnych okolností, ktoré majú za následok
   - neobvyklý vzrast prepravy alebo
   - neobvyklé prevádzkové ťažkosti,

b) pri preprave vozňových zásielok cez stanicu alebo stanice železničných uzlov so zvlášť ťažkými prevádzkovými pomermi,

c) pri preprave po málo výkonných tratiach,

d) pri preprave na trať s odlišným rozchodom,

e) pri podaji alebo dodaní zásielky mimo železničnej stanice, okrem na vlečke,

f) za zostavenie alebo rozptyl odosielateľského vlaku,

g) pri zmene stanice určenia.

(3) Pre prepravu mimoriadnych zásielok a koľajových vozidiel na vlastných kolesách môže železnica určiť osobitné dodacie lehoty.

(4) Dodacia lehota začína uplynutím 24. hodiny dňa, v ktorom sa zásielka prijala na prepravu.

(5) Vzdialenosť pre výpočet dodacej lehoty sa zisťuje po ceste, po ktorej sa zásielka skutočne prepravila.

(6) Dodacia lehota sa považuje sa zachovanú, ak železnica pred jej uplynutím prichystala zásielku na odber.

(7) Dodacia lehota neplynie v čase zadržania zásielky, ak sa tým beh vozňa oproti pobytu vozňa predvídanému grafikonom vlakovej dopravy zdržal:

a) v odosielacej stanici, v stanici na ceste alebo v stanici určenia z príčin, ktoré sú na strane prepravcu,

b) pre plnenie colných predpisov a predpisov iných orgánov štátnej správy,

c) pre prepravnú prekážku a prekážku pri dodaní,

d) potrebného na vykonanie osobitných úkonov so zásielkou v záujme zachovania jej neporušenosti (napríklad napájanie, kŕmenie a ošetrenie zvierat, doľadovanie).

§ 55
Dodanie zásielky. Nový podaj

(1) Železnica je povinná vydať prijímateľovi v stanici určenia zásielku po zaplatení pohľadávok železnice vzniknutých z vykonania prepravy tejto zásielky a odovzdať mu súčasne na potvrdenie nákladný list.

(2) Stanica určenia vydá nákladný list prijímateľovi

a) ak sa preukáže preukazom totožnosti, ak bola správa o čase prichystania vozňa podaná telefonicky; ak je prijímateľom organizácia, treba tiež preukázať, že pracovník koná za organizáciu,

b) ak stanici určenia odovzdá telegram alebo ďalekopis, ak bola správa o čase prichystania vozňa podaná telegraficky alebo ďalekopisne; ak prijímateľovi telegram pošta nedoručila a podala mu správu len telefonicky, ak sa preukáže preukazom totožnosti; ak je prijímateľom organizácia, treba tiež preukázať, že pracovník koná za organizáciu.

(3) Stanica určenia vydá prijímateľovi zásielku po predložení nákladného listu. Ak má vozeň železničné plomby, stanica ich sníme za prítomnosti prijímateľa a uschová ich. Zásielky vo vozňoch, ktoré stanica prichystáva podľa osobitných predpisov alebo dohôd na miesta, ktoré nie sú určené pre všeobecné používanie, môže vydať stanica prijímateľovi i bez predloženia nákladného listu.

(4) Ak stanica nemohla odovzdať prijímateľovi nákladný list, vydá mu čo najskôr, najneskoršie do uplynutia lehoty, po ktorej možno považovať zásielku podľa § 64 za stratenú, náhradnú prepravnú listinu, ktorá nahradzuje nákladný list pri uplatňovaní práv z prepravnej zmluvy. Vzor tejto listiny určuje tarifa.

(5) Pre odovzdávanie nákladných listov a výdaj zásielok v neobsadených staniciach alebo pre výdaj zásielky prichystávanej na iných ako všeobecných vykladacích koľajach sa môžu dojednať osobitné podmienky.

(6) Prijímateľ je oprávnený po prijatí nákladného listu odmietnuť odber zásielky, dokiaľ stanica nevyhovie odôvodnenému návrhu na zistenie škody, o ktorej prijímateľ tvrdí, že vznikla.

(7) Ak orgán štátnej správy zo zákona oprávnený alebo súd požiada o vydanie zásielky, železnica je povinná takejto žiadosti vyhovieť; vydanie zásielky je v takomto prípade postavené na roveň vydaniu zásielky prijímateľovi. Orgán štátnej správy alebo súd je povinný uhradiť železnici všetky neuhradené sumy zapísané v nákladnom liste; stanica však nesmie odoprieť vydanie zásielky, ak sa pohľadávky železnice ihneď nezaplatili. Ak to nezakáže orgán štátnej správy alebo ak súd neurčí inak, upovedomí stanica o vydaní zásielky ihneď oprávneného.

(8) Po prevzatí nákladného listu prijímateľom môže stanica na jeho návrh dať v odôvodnených prípadoch súhlas na to, aby došlý tovar bol v tom istom vozni podaný s novým nákladným listom na ďalšiu prepravu ako vozňová zásielka, a to aj keď prepravca časť tovaru vyložil alebo priložil (ďalej len „nový podaj"). Za nový podaj zásielky účtuje železnica poplatok podľa tarify.

§ 56
Zmeny prepravnej zmluvy

(1) Odosielateľ i prijímateľ, prípadne ústredné orgány im nadriadené môžu v naliehavých prípadoch navrhnúť zmenu prepravnej zmluvy.

(2) Odosielateľ alebo jemu nadriadený ústredný orgán môže navrhnúť, aby

a) zásielka bola vrátená odosielateľovi v odosielacej stanici,

b) zásielka bola vrátená odosielateľovi do odosielacej stanice,

c) bol zmenený prijímateľ zásielky,

d) bola zmenená stanica určenia.

(3) Prijímateľ alebo jemu nadriadený ústredný orgán môže navrhnúť, aby

a) bol zmenený prijímateľ zásielky,

b) bola zmenená stanica určenia.

(4) Ak bol zmenený prijímateľ zásielky, nie je tento nový prijímateľ už oprávnený navrhovať zmenu prepravnej zmluvy.

(5) Návrh na zmenu zásielky prepravnej zmluvy nesmie spôsobiť rozdeľovanie zásielky.

(6) Návrh na zmenu prepravnej zmluvy musí podať odosielateľ alebo jemu nadriadený ústredný orgán odosielacej stanici a prijímateľ alebo jemu nadriadený ústredný orgán pôvodnej stanici určenia.

(7) Návrh na zmenu prepravnej zmluvy sa musí spísať na predpísanom tlačive a musí ho podpísať oprávnený; ak je oprávneným socialistická organizácia, návrh okrem podpisu aj opečiatkuje. Ak návrh na zmenu prepravnej zmluvy podáva odosielateľ alebo jemu nadriadený ústredný orgán, musí okrem písomného návrhu predložiť stanici ešte druhopis nákladného listu, v ktorom návrh opakuje a podpíše, prípadne tiež opečiatkuje svojou pečiatkou.

(8) Zmenu prepravnej zmluvy jednotlivých zásielok povoľuje stanica, ktorej sa podľa odseku 6 musí návrh na zmenu predložiť.

(9) Právo odosielateľa alebo jemu nariadeného ústredného orgánu navrhnúť zmenu prepravnej zmluvy zaniká, len čo prijímateľ alebo jemu nadriadený orgán použil svoje právo a sám navrhol zmenu prepravnej zmluvy.

(10) Ak do stanice, ktorá má zmenu prepravnej zmluvy vykonať, súčasne dôjdu návrhy na zmenu tak od odosielateľa, ako aj prijímateľa, alebo od ústredných orgánov im nadriadených, stanica vykoná návrh prijímateľa (návrh ústredného orgánu nadriadeného prijímateľovi); inak stanica vykoná návrh, ktorý prišiel skôr. Vykonaním návrhu prijímateľa prechádzajú všetky práva a povinnosti odosielateľa z prepravnej zmluvy na pôvodného prijímateľa.

(11) Ak stanica povolila zmenu prepravnej zmluvy a ak túto zmenu nemôže vykonať sama, požiada o jej vykonanie poštovým telegramom na útraty navrhovateľa vhodnú stanicu na ceste; stanica na ceste upovedomí o zmene odosielaciu stanicu a podľa okolností aj pôvodnú stanicu určenia.

(12) Hotové výdavky spojené s vykonaním zmeny prepravnej zmluvy vyberie stanica, ktorá zmenu povoľuje, od navrhovateľa. Výdavky vzniknuté vykonaním prepravnej zmluvy v stanici na ceste sa zapíšu do nákladného listu.

(13) Ak sa na návrh oprávneného zmenila stanica určenia, účtuje sa dovozné zvlášť z odosielacej stanice do stanice vykonávajúcej zmenu a zvlášť z tejto stanice do novej stanice určenia. Ak sa zásielka vydala na návrh oprávneného v stanici na ceste ležiacej pred pôvodnou stanicou určenia, dovozné sa účtuje z odosielacej stanice len do tejto stanice na ceste; preplatok dovozného železnica oprávnenému vráti.

(14) Za vykonanie zmeny prepravnej zmluvy účtuje železnica poplatok podľa tarify.

(15) Ministerstvo dopravy môže určiť odchýlky pre spôsob podávania návrhov na zmenu prepravnej zmluvy ústrednými orgánmi nadriadenými odosielateľovi alebo prijímateľovi, ako aj odchýlky pre spôsob vykonávania nimi navrhovaných zmien.

§ 57
Prepravné prekážky. Ložné závady

(1) Ak sa po dojednaní prepravnej zmluvy vyskytne prekážka, pre ktorú nemožno prepraviť zásielku po pôvodne určenej ceste, železnica prepraví zásielku do stanice určenia po inej ceste, ak možno inú cestu použiť. Dovozné sa však účtuje po pôvodne určenej este.

(2) Ak iná cesta nie je alebo inú cestu nemožno použiť alebo ak nemožno pokračovať v preprave z iných príčin, vyzve stanica, v ktorej bola zásielka zadržaná, ihneď telegraficky odosielateľa, aby navrhol, ako so zásielkou naložiť.

(3) Stanica nemusí vyzvať odosielateľa, aby podal návrh, ako so zásielkou naložiť, ak ide o prepravnú prekážku prechodného rázu, ktorá pravdepodobne nepotrvá dlhšie ako 48 hodín.

(4) Odosielateľ je povinný dať akýkoľvek vykonateľný návrh prostredníctvom odosielacej stanice písomne na rube telegramu, ktorým bol upovedomený o prepravnej prekážke; predloženie druhopisu nákladného listu sa nevyžaduje. Odosielacia stanica oznámi návrh odosielateľa telegraficky stanici, v ktorej je zásielka zadržaná.

(5) Pre podanie návrhu, ako naložiť so zásielkou, sa poskytuje jednodenná lehota, ak ide o zásielku, ktorá ešte neodišla z odosielacej stanice, a trojdenná lehota, ak ide o zásielku zadržanú na ceste. Tieto lehoty sa začínajú uplynutím dňa, v ktorom stanica odoslala výzvu so žiadosťou o návrh. Po uplynutí týchto lehôt účtuje stanica poplatok za prestoj vozňa podľa tarify, ktorý zapíše do nákladného listu.

(6) Odosielateľ môže dať návrh , ako so zásielkou naložiť pre prípad prepravnej prekážky, už pri podaji zásielky na prepravu zápisom v nákladnom liste.

(7) Ak odosielateľ nedá vykonateľný návrh v lehote ustanovenej v odseku 5, železnica prikročí k likvidácii zásielky podľa § 59.

(8) Ak je to podľa úsudku stanice účelné, stanica upovedomí o prepravnej prekážke telegraficky aj prijímateľa zásielky; ak ide o odosielateľský vlak, vždy upovedomí prijímateľa.

(9) Ak vznikne prepravná prekážka po zmene prepravnej zmluvy, vykonanej na návrh prijímateľa, nevyžiada si stanica, v ktorej je zásielka zadržaná, návrh, ako so zásielkou naložiť, od odosielateľa, ale od pôvodného prijímateľa zásielky; svoje návrhy podáva prijímateľ prostredníctvom stanice určenia. Ustanovenia o právach a povinnostiach odosielateľa z prepravnej zmluvy platia obdobne pre tohto prijímateľa.

(10) Ak prepravná prekážka pominie skôr, ako dôjde návrh odosielateľa alebo prijímateľa alebo obidvoch, odošle stanica zásielku ďalej do stanice určenia bez toho, že by vyčkala dôjdenie návrhu; navrhovateľa o tom upovedomí doporučeným listom.

(11) Ak prepravná prekážka potrvá dlhší čas, vyhlási železnica, ak je to možné, pomocnú cestu. Pri zásielkach prijatých na prepravu po vyhlásení pomocnej cesty sa dovozné počíta po tejto ceste.

(12) Ak sa musí zásielka prijatá na prepravu upraviť alebo preložiť pre ložnú závadu alebo nespôsobilosť vozňa na cestu (ďalej len „ložná závada“), úpravu alebo prekládku vykoná železnica, pokiaľ v ďalších ustanoveniach nie je ustanovené inak.

(13) Ak sa ložná závada zistí v odosielacej stanici, je povinný ju na vyzvanie stanice odstrániť odosielateľ.

(14) Ak sa ložná závada zistí až v stanici na ceste a železnica ju nemôže odstrániť, pretože úprava alebo prekladanie vyžaduje osobitnú opatrnosť alebo odbornú znalosť, prípadne mimoriadne opatrenia, je odosielateľ povinný na výzvu stanice postarať sa sám o úpravu alebo preloženie zásielky.

(15) Pre odstránenie ložnej závady odosielateľom platia lehoty uvedené v odseku 5. Po uplynutí týchto lehôt môže stanica sama poveriť úpravou alebo prekládkou zásielky vhodný odborný závod alebo organizáciu na nebezpečenstvo odosielateľa. Za čas zadržania zásielky sa účtuje poplatok za prestoj vozňa podľa tarify; ak odosielateľ ložnú závadu nespôsobil, účtuje sa tento poplatok až po uplynutí lehôt uvedených v odseku 5.

(16) Ak ložnú závadu spôsobila železnica, znáša výdavky za jej odstránenie; v ostatných prípadoch zapíše poplatky a prípadné hotové výdavky za odstránenie ložnej závady do nákladného listu.

(17) Pokiaľ v predchádzajúcich ustanoveniach nie je ustanovené inak, platia pre návrhu odosielateľa a prijímateľa, ako aj pre ich vykonávanie ustanovenia § 56.

§ 58
Prekážky pri dodaní

(1) Ak prijímateľ odmietne prijať nákladný list alebo nežiada o vydanie nákladného listu alebo ak nemožno vypátrať prijímateľa alebo ak sa zásielka nemôže dodať z iných príčin, stanica určenia podá odosielateľovi ihneď telegraficky správu s tým, aby odosielateľ podal návrh, ako so zásielkou naložiť.

(2) Odosielateľ je povinný dať akýkoľvek vykonateľný návrh prostredníctvom odosielacej stanice písomne na rube telegramu, ktorým bol upovedomený o prekážke pri dodaní; predloženie druhopisu nákladného listu sa nevyžaduje. Odosielacia stanica oznámi návrh na útraty odosielateľa, pokiaľ príčiny odmietnutia nie sú na strane železnice, telegraficky stanici určenia.

(3) Pre podanie návrhu, ako naložiť so zásielkou, poskytuje sa trojdenná lehota. Táto lehota začína uplynutím dňa, v ktorom stanica zaslala odosielateľovi správu so žiadosťou o návrh. Počas zadržania zásielky dodacia lehota neplynie. Poplatok za prestoj vozňa sa počíta za čas od prichystania vozňa na vykladanie až do odstránenia prekážky, prípadne do vyloženia vozňa.

(4) Ak odosielateľ nedá vykonateľný návrh, železnica prikročí k likvidácii zásielky podľa § 59.

(5) Ak vznikne prekážka pri dodaní po zmene prepravnej zmluvy vykonanej na návrh prijímateľa, stanica si nevyžiada návrh, ako so zásielkou naložiť, od odosielateľa, ale od pôvodného prijímateľa zásielky, ktorý navrhol zmenu prepravnej zmluvy. Ustanovenia o právach a povinnostiach odosielateľa z prepravnej zmluvy platia obdobne pre tohto prijímateľa.

(6) Ak prekážka pri podaní pominie skôr, ako dôjde návrh odosielateľa, prípadne pôvodného prijímateľa pri zmene prepravnej zmluvy podľa § 56 ods. 2 a 3, stanica určenia odovzdá nákladný list prijímateľovi. Oprávneného o tom upovedomí doporučeným listom. Výdavky za správu sa zapíšu do nákladného listu a vyberú od prijímateľa.

(7) Pokiaľ v predchádzajúcich ustanoveniach nie je ustanovené inak, platia pre návrhy odosielateľa a prijímateľa, ako aj pre ich vykonávanie ustanovenia § 56.

§ 59
Likvidácia zásielok

(1) Železnica likviduje neodobrané alebo nedoručiteľné zásielky buď odovzdaním predmetu alebo tovaru organizáciám oprávneným ich prevziať, alebo predajom, vo výnimočných prípadoch zničením tovaru za podmienok ustanovených právnymi predpismi. O predaji alebo zničení spíše železnica zápisnicu.

(2) Železničné zariadenia, ako aj predmety upotrebiteľné pre železničný zvršok sa odovzdajú príslušným železničným jednotkám.

(3) Železnica upovedomí oprávneného (odosielateľa alebo prijímateľa), ak je známy, telegraficky, ďalekopisom alebo poslom o zamýšľanej likvidácii. O vykonanej likvidácii podá správu doporučeným listom.

(4) Železnica prikročí k likvidácii zásielok po uplynutí 5 kalendárnych dní odo dňa, v ktorom bola podaná oprávnenému správa o zamýšľanej likvidácii. Ak ide o zásielky ľahko skaziteľného tovaru alebo zásielky živých zvierat, železnica je oprávnená prekročiť k likvidácii podľa povahy a stavu zásielky už po uplynutí jedného kalendárneho dňa po podaní správy.

(5) Z výťahu likvidácie sa prednostne uhradia pohľadávky železnice viaznúce na zásielke a potom pohľadávky orgánov štátnej správy. Zvyšok železnica na požiadanie vyplatí prijímateľovi, ak odobral nákladný list, v ostatných prípadoch odosielateľovi. Sumy z výťažku likvidácie, o ktoré oprávnený včas nepožiadal, odvedú sa do štátneho rozpočtu. Právo na vyplatenie sumy zaniká po jednom roku.

(6) Ak výťažok likvidácie nestačí na úhradu pohľadávok železnice, oprávnený z prepravnej zmluvy je povinný uhradiť železnici príslušné sumy.

ŠTVRTÁ ČASŤ
Zodpovednosť z prepravnej zmluvy

§ 60
Všeobecné ustanovenie

Železnica zodpovedá z prepravnej zmluvy cestujúcim a prepravcom a cestujúci a prepravcovia zodpovedajú z prepravnej zmluvy podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka a Hospodárskeho zákonníka a ustanovení tohto poriadku.

§ 61
Zákaz dohovorov o zmene alebo vylúčení zodpovednosti

Akékoľvek dohovory železnice s cestujúcimi alebo prepravcami, ktoré by mali obmedziť alebo vylúčiť zodpovednosť z prepravnej zmluvy ustanovenú zákonom alebo týmto poriadkom sú neplatné.

§ 62
Zodpovednosť železnice za stratu alebo poškodenie zásielky

Železnica zodpovedá za škody, ktoré vzniknú na prepravnej cestovnej batožine, spešnine alebo vozňovej zásielke úplnou alebo čiastočnou stratou alebo poškodením, v čase od prevzatia na prepravu až do vydania.

§ 63
Vylúčenie zodpovednosti železnice za stratu alebo poškodenie

(1) Železnica sa svojej zodpovednosti za stratu alebo poškodenie zbaví, ak stratu alebo poškodenie spôsobili:

a) okolnosti, ktoré železnica nemohla odvrátiť,

b) cestujúci, odosielateľ alebo prijímateľ,

c) vadnosť zásielky,

d) vadnosť obalu alebo balenia,

e) zvláštna povaha zásielky.

(2) Dôkaz o tom, že strata alebo poškodenie vznikli z príčin uvedených v odseku 1 písm. a), b) a c), prislúcha železnici. Ak podľa okolností prípadu mohla vzniknúť strata alebo poškodenie z príčin uvedených v odseku 1 písm. d) a e), predpokladá sa, že škoda z nich vznikla. Oprávnený má však právo dokázať, že škoda nevznikla celkom alebo sčasti z týchto príčin.

(3) Pri tovare, ktorý pre svoju zvláštnu prirodzenú povahu stráca počas prepravy na hmotnosti, železnica zodpovedá bez ohľadu na prejdenú vzdialenosť len za tú časť straty na hmotnosti, ktorá presahuje nižšie uvedenú hranicu:

a) 4% pri zásielkach hnedouhoľného koksu, podaného na prepravu vo vlhkom stave,

b) 2% pri kvapalinách alebo pri tovare podanom na prepravu vo vlhkom stave, ako aj pri tomto tovare:
chemické suroviny voľne naložené,
glejovka,
praný koks,
celé a mleté kosti,
surové kože,
spracované kože (usne),
magnézium,
čerstvé mäso,
čerstvé, sušené alebo pražené plody,
mangánové rudy,
soľ,
tabak,
prané uhlie,
čerstvá zelenina,

c) 1,5% pri tomto tovare:
drevo,
stavebné hmoty nerastného pôvodu,
keramické hmoty (íl, lupky),
tuky,
drevené uhlie,

d) 1% pri tomto tovare:
hnojivá,
chmeľ,
korenie,
stromová kôra,
zmrazené mäso,
mydlo,
nerastné tuhé palivá, okrem uhlia a koksu uvedených pod písm. a) a b),
rudy všetkého druhu, okrem rúd mangánových uvedených pod písm. b),
nepraná srsť,
nepraná vlna,

e) 0,5% pri ostatnom tovare, ktorý taktiež podlieha strate na hmotnosti počas prepravy.

Ak sa na jednu prepravnú listinu prepravuje niekoľko kusov tovaru, ktorých hmotnosť bola jednotlivo železnicou pri podaji zistená, prípustná strata na hmotnosti sa vypočítava osobitne pre každý kus. Pri úplnej strate zásielky alebo pri strate jednotlivých kusov sa pri výpočte náhrady neprizerá na prípustnú hranicu straty hmotnosti strateného tovaru.

(4) Údaje o hmotnosti a počte kusov v prepravnej listine sú dôkazom proti železnici, ak sa hmotnosť a počet kusov zistili pri podaji na prepravu železnicou vážením, prípadne počítaním a ak to železnica overila v prepravnej listine.

(5) Ak zásielka naložená odosielateľom dôjde do stanice určenia v nepoškodenom vozni a s neporušenými plombami odosielateľa alebo odosielacej stanice alebo v otvorenom vozni s neporušeným povrchom zásielky bez zjavných stôp po strate alebo ak jednotlivé kusy dôjdu v neporušenom obale, oprávnený, ak sa dožaduje náhrady za stratu, musí dokázať, že k strate došlo počas prepravy po železnici.

§ 64
Domnienka o strate zásielky

(1) Cestujúci môže považovať cestovnú batožinu za stratenú a žiadať náhradu za jej stratu, ak mu nebola vydaná alebo prichystaná na vydanie do 10 dní po uplynutí dňa, v ktorom došiel vlak, ktorým sa mala batožina prepraviť. Ak batožina obsahuje ľahko skaziteľné veci, lehota 10 dní sa skracuje na 5 dní

(2) Cestujúci, ktorý prijíma náhradu za stratenú cestovnú batožinu, môže si písomne vyhradiť, aby mu bola podaná ihneď správa, ak sa cestovná batožina nájde do jedného roku po vyplatení náhrady. Ak dostane správu, že sa cestovná batožina našla, môže do 30 dní požiadať, aby mu bola vydaná v určitej, ním určenej stanici. Batožina sa mu vydá ak vráti vyplatenú náhradu.

(3) Ak cestujúci neurobil výhradu podľa odseku 2 alebo ak nepožiadal o vydanie nájdenej cestovnej batožiny do 30 dní po tom, čo dostal správu podľa odseku 2, alebo ak sa batožina našla až po jednom roku od vyplatenia náhrady, prikročí železnica k likvidácii nájdenej batožiny.

(4) Oprávnený môže považovať spešninu alebo vozňovú zásielku za stratenú a žiadať náhradu za stratu, ak spešnina alebo vozňová zásielka neboli vydané alebo prichystané na vydanie prijímateľovi do 30 dní do uplynutí dodacej lehoty. Ak zásielka obsahuje ľahko skaziteľné veci, lehota 30 dní sa skracuje na 5 dní.

(5) Ak sa spešnina alebo vozňová zásielka našla po vyplatení náhrady, železnica ju ponúkne oprávnenému. Oprávnený môže požiadať, aby jemu alebo inému prijímateľovi bola spešnina alebo vozňová zásielka vydaná v určitej, ním určenej stanici s dostatočným výpravným oprávnením. Železnica jeho žiadosti vyhovie bez zaplatenia ďalšieho prepravného, ak oprávnený vráti náhradu, ktorá mu bola vyplatená. Ak odpoveď oprávneného nedôjde do 10 dní po odoslaní ponuky alebo ak

oprávnený odmietol prevziať nájdenú spešninu alebo vozňovú zásielku, železnica vykoná likvidáciu podľa ustanovení § 59.

§ 65
Výška náhrady za stratu

(1) Ak je železnica podľa ustanovení tohto poriadku povinná nahradiť úplnú alebo čiastočnú stratu, vyplatí oprávnenému bez náhrady ďalšej škody sumu vypočítanú podľa faktúry dodávateľa. Ak vo faktúre nie je uvedená daň z obratu, hoci dodávka bola vykonaná s daňou z obratu, k cene uvedenej vo faktúre sa pripočíta daň z obratu.

(2) Ak sa má náhrada vyplatiť občanovi a ak niet faktúry dodávateľa, náhrada sa vypočítava podľa maloobchodných cien socialistických organizácií v mieste a v čase, kde a kedy bola cestovná batožina, spešnina alebo vozňová zásielka podaná na prepravu. Pritom sa prihliadne na prípadné opotrebenie veci.

(3) Ak cestujúci nemôže preukázať cenu cestovnej batožiny a ak jej cenu nemožno určiť ani podľa ustanovení odseku 2, vyplatí mu železnica vzhľadom na obsah najviac 20 Kčs za každý kilogram hrubej hmotnosti.

(4) Ak sa má náhrada vyplatiť socialistickej organizácii a ak niet faktúry dodávateľa, náhrada sa vypočíta podľa cien určených na základe cenových predpisov obsiahnutých predovšetkým v príslušných cenníkoch. K tejto cene, pokiaľ v nej už nie je obsiahnutá, pripočítava sa:

a) cena obalu podľa cien určených na základe cenových predpisov obsiahnutých predovšetkým v príslušných cenníkoch, po príslušnej zrážke za opotrebenie obalu,

b) suma vedľajších výdavkov zaplatených v súvislosti s dodávkou tovaru do odosielacej stanice.

Ak sa vyššie uvedené ceny a výdavky nemôžu doložiť dokladmi a ak sa o ich výške nedosiahla dohoda, ich výška sa zistí znaleckým odhadom. Oprávnený uhradzuje náklad znaleckého odhadu, ak je odhadnutá cena nižšia ako cena požadovaná.

(5) Okrem náhrady za úplnú alebo čiastočnú stratu uhradzuje železnica oprávnenému sumy, ktoré jej boli zaplatené za prepravu, a to úmerne k stratenej časti zásielky, pokiaľ tieto sumy nie sú obsiahnuté v cene tovaru.

(6) Ak sa má náhrada vyplatiť socialistickej organizácii, cena dovozného tovaru sa určuje podľa ceny určenej pre príslušný druh dovozného tovaru v tuzemsku a cena vývozného tovaru podľa prejednanej ceny určenej Ministerstvom zahraničného obchodu.

(7) Ak skutočnú cenu nemožno určiť spôsobom uvedeným v predchádzajúcich odsekoch, určí sa cena pre vypočítanie náhrady znaleckým odhadom: Oprávnený uhradzuje náklad znaleckého odhadu, ak je odhadnutá cena nižšia ako cena požadovaná.

(8) Pri strate vozňa prepravcu sa postupuje podľa príslušnej zaraditeľskej zmluvy.

§ 66
Výška náhrady za poškodenie

(1) Pri poškodení cestovnej batožiny, spešniny alebo vozňovej zásielky je železnica povinná zaplatiť oprávnenému sumu, o ktorú sa zmenšila cena tovaru.

(2) Pri predmetoch, ktoré možno opraviť, suma, o ktorú sa zmenšila cena predmetu, určuje sa spravidla faktúrou za opravu alebo znaleckým odhadom. Ak predmety nemožno opraviť v mieste určenia, železnica nahradí oprávnenému aj prepravné zaplatené za prepravu do najbližšieho miesta, kde sa mohla oprava vykonať, a späť. Železnica oprávnenému ďalej nahradí nevyhnutné

výdavky za preloženie, triedenie a úpravu poškodeného tovaru. Náhrada škody sa poskytuje len do výšky sumy náhrady za úplnú stratu.

§ 67
Zodpovednosť za oneskorený výdaj cestovnej batožiny a za prekročenie dodacej lehoty pri spešninách a vozňových zásielkach

(1) Za oneskorený výdaj cestovnej batožiny je železnica povinná zaplatiť oprávnenému na jeho žiadosť pokutu vo výške jednej desatiny zaplateného dovozného za každý i začatý deň nasledujúci po dni, v ktorom sa batožina mala prichystať na vydanie, najviac však polovicu dovozného.

(2) Ak oprávnený preukáže, že oneskoreným výdajom cestovnej batožiny utrpel škodu, železnica mu na jeho žiadosť namiesto pokuty vyplatí náhradu škody, najviac však sumu zaplateného dovozného.

(3) Za prekročenie dodacej lehoty pri spešnine alebo vozňovej zásielke je železnica povinná zaplatiť prijímateľovi na jeho žiadosť pokutu vo výške jednej desatiny dovozného za každých i začatých 24 hodín, o ktoré sa dodacia lehota prekročila, najviac však polovicu dovozného.

(4) Ak prijímateľ spešniny alebo vozňovej zásielky prekročením dodacej lehoty utrpel škodu, železnica mu na jeho žiadosť vyplatí náhradu škody, najviac však sumu zaplateného dovozného.

(5) Cestujúci nemá právo na pokutu alebo náhradu škody podľa odsekov 1 a 2 a prijímateľ spešniny alebo vozňovej zásielky nemá právo na pokutu alebo náhradu škody podľa odsekov 3 a 4, ak sa oprávnenému priznala náhrada za úplnú stratu.

(6) Ak je železnica povinná nahradiť čiastočnú stratu cestovnej batožiny, spešniny alebo vozňovej zásielky a ak súčasne došlo k oneskorenému výdaju alebo prekročeniu dodacej lehoty, vyplatí cestujúcemu, prípadne prijímateľovi pokutu, alebo náhradu škody podľa odsekov 1 až 4 len za nestratenú časť. Náhrada za čiastočnú stratu nesmie však spolu s pokutou alebo náhradou za oneskorený výdaj alebo prekročenie dodacej lehoty robiť viac ako by robila náhrada za úplnú stratu.

(7) Železnica nezodpovedá za oneskorený výdaj cestovnej batožiny alebo za prekročenie dodacej lehoty pri spešnine alebo vozňovej zásielke, ak bolo spôsobené okolnosťami, ktoré nemohla odvrátiť.

(8) Prijímateľ vozňovej zásielky stráca právo na pokutu, prípadne náhradu preukázanej škody za prekročenie dodacej lehoty, ak vozňovú zásielku nevyloží do 24 hodín od prichystania vozňa na vykládku.

§ 68
Preplatky a nedoplatky

(1) Železnica, cestujúci a prepravcovia sú povinní zaplatiť nedoplatky a vrátiť preplatky, pokiaľ ich zistia, bez toho, že by vyčkávali na reklamáciu alebo výzvu na zaplatenie.

(2) Pre uplatnenie práv z preplatkov a nedoplatkov platia ustanovenia § 70 až 74.

PIATA ČASŤ
Zápisnice, reklamácie, návrhy na súde a arbitrážne žiadosti

§ 69
Zápisnice

(1) Okolnosti, ktoré môžu zakladať zodpovednosť železnice, cestujúcich a prepravcov, spravidla sa zisťujú zápisnicou, ktoré spisuje železnica podľa skutočností, ktoré zistila.

(2) Železnica je povinná ihneď zistiť stav zásielky a spísať bez prieťahu komerčnú zápisnicu, ak zistila úplnú alebo čiastočnú stratu alebo poškodenie cestovnej batožiny, spešniny alebo vozňovej zásielky alebo ak zistila okolnosti, ktoré tomu nasvedčujú. Výsledok zistenia potvrdia v komerčnej zápisnici osoby, ktoré sa na zisťovaní stavu a spísaní zápisnice zúčastnili.

(3) Ak železnica spisuje zápisnicu v stanici určenia v neprítomnosti oprávneného, prizve na zistenie aspoň jednu osobu, ktorá nie je pracovníkom železnice.

(4) Ak prijímateľ pri odbere zásielky zistí zjavnú porušenosť alebo neúplnosť zásielky alebo okolnosti, ktoré tomu nasvedčujú, je povinný požiadať železnicu najneskoršie pri odbere zásielky o zistenie stavu zásielky a o prípadné spísanie komerčnej zápisnice (pozri aj § 55 ods. 6).

§ 70
Oprávnenie na reklamáciu na železnici a na uplatnenie práva súdne alebo hospodárskou arbitrážou

(1) Právo z prepravy cestujúcich a cestovných batožín môže uplatniť reklamáciou na železnici, a ak sa nevybaví, podaním návrhu na súde, ak ide:

a) o vrátenie cestovného alebo iných súm z prepravy cestujúcich, ten, kto predložil príslušný cestovný lístok alebo potvrdenie o zaplatenej sume, alebo podľa okolností prípadu tiež osvedčenie stanice o tom, že cestovný lístok sa nepoužil alebo že sa použil len čiastočne. Ak znie cestovný lístok na meno, je oprávnený ten, kto je v ňom uvedený,

b) o vrátenie dovozného alebo iných súm z prepravy cestovných batožín, ten, kto predloží batožinový lístok alebo potvrdenie o zaplatenej sume alebo pokute, alebo podľa okolností prípadu tiež osvedčenie stanice o tom, že batožina nebola prepravená alebo že bola prepravená len po časti cesty,

c) o pokutu alebo náhradu škody za oneskorený výdaj cestovnej batožiny, ten, kto predloží osvedčenie stanice o oneskorenom výdaji,

d) o náhradu za úplnú stratu cestovnej batožiny, ten, kto predloží batožinový lístok a priepis komerčnej zápisnice, ak mu ho železnica vydala,

e) o čiastočnú stratu alebo poškodenie cestovnej batožiny, ten, kto predloží batožinový lístok a priepis komerčnej zápisnice vydanej železnicou pri odbere batožiny.

(2) Práva z prepravy spešnín a vozňových zásielok sa uplatňujú reklamáciou na železnici. Ak nedôjde k vybaveniu, možno uplatniť právo žiadosťou na hospodárskej arbitráži, prípadne podaním návrhu na súde.

(3) Reklamovať práva z prepravy spešnín a vozňových zásielok na železnici je oprávnený a k reklamácii musí pripojiť, ak ide:

a) o vrátenie prepravného a preplatku na prepravnom, ten, kto príslušnú sumu železnici zaplatil. Odosielateľ musí predložiť druhopis spešninového alebo nákladného listu, prijímateľ spešninový alebo nákladný list,

b) o vrátenie pokút a iných súm nezapísaných v prepravnej listine, ten, kto predloží doklad o zaplatení týchto súm,

c) o pokutu alebo náhradu preukázanej škody za prekročenie dodacej lehoty, prijímateľ, ak predloží spešninový alebo nákladný list,

d) o náhradu za úplnú stratu, odosielateľ, ak predloží druhopis spešninového alebo nákladného listu, prípadne prijímateľ, ak predloží spešninový alebo nákladný list alebo ich druhopis; ak železnica spísala komerčnú zápisnicu, treba pripojiť priepis tejto zápisnice vydaný oprávnenému,

e) o náhradu za čiastočnú stratu alebo poškodenie, prijímateľ alebo odosielateľ podľa toho, kto predloží druhý diel spešninového alebo nákladného listu a prepis komerčnej zápisnice, ktorý železnica vydala pri odbere.

(4) Ak bola prijímateľovi namiesto spešninového alebo nákladného listu vydaná náhradná prepravná listina, predloží oprávnený k reklamácii túto náhradnú prepravnú listinu.

§ 71
Obmedzenie práv pri reklamáciách

Socialistické organizácie nemôžu uplatňovať svoje práva proti železnici a železnica nemôže uplatňovať svoje práva proti socialistickým organizáciám, ak v jednotlivých prípadoch ide o sumu, ktorá neprevyšuje 10 Kčs pri spešnine a 30 Kčs pri vozňovej zásielke. Toto obmedzenie neplatí, ak sa prípady odôvodnených reklamácií sústavne opakujú.

§ 72
Príslušnosť na podávanie reklamácií. Vybavovanie reklamácií

(1) Práva z prepravy cestujúcich, cestovných batožín, spešnín a vozňových zásielok proti železnici musí oprávnený uplatniť reklamáciou na mieste, ktoré podľa príslušných ustanovení tarify takúto reklamáciu vybavuje. Tieto miesta vybavujú reklamácie za železnicu s konečnou platnosťou.

(2) Ak bude platná reklamácia podaná na mieste, ktoré je neprísluśné na jej vybavenie, toto miesto ju ihneď postúpi príslušnému miestu pri zachovaní lehoty pre jej podanie oprávneným.

(3) Reklamácia sa musí podať písomne s uvedením dôvodov a výšky požadovanej sumy. K reklamácii sa pripoja doklady uvedené v § 70, a ak sa spísala zápisnica podľa § 69, aj priepis tejto zápisnice, ktorý oprávnenému vydala železnica. Ak oprávnený nemohol pripojiť tieto doklady z vážnych dôvodov v origináli, musí tak urobiť najneskoršie pred vyplatením náhrady. K reklamáciám náhrady škody treba pripojiť aj doklad o cene. Ak ide o občana, môže sa reklamácia z prepravy cestujúcich, cestovných batožín a spešnín podať ústne.

(4) Ak nebudú k reklamácii pripojené doklady, železnica ihneď vyzve oprávneného na predloženie chýbajúcich dokladov a určí primeranú lehotu, nie však kratšiu ako 8 dní. Ak sa tieto doklady odošlú, prípadne predložia v určenej lehote, platí, že reklamácia bola riadne podaná

(5) Železnica je povinná vybaviť podanú reklamáciu a upovedomiť oprávneného o uznaní alebo zamietnutí jeho požiadavky do 3 mesiacov odo dňa odoslania reklamácie poštou, prípadne odo dňa osobného predloženia železnici.

§ 73
Lehoty pre podávanie reklamácií. Zánik práv

(1) Práva, ktoré majú cestujúci a prepravcovia z prepravnej zmluvy, je oprávnený povinný uplatniť reklamáciou na železnici bez zbytočného odkladu, najneskoršie však do šiestich mesiacov, a to:

a) ak je oprávneným občan, odo dňa nastúpenia cesty alebo odo dňa vydania zásielky prijímateľovi, alebo ak k vydaniu nedošlo, odo dňa vzniku prepravnej zmluvy (§ 27, 33 a 50),

b) ak je oprávneným socialistická organizácia, odo dňa vzniku prepravnej zmluvy (§ 33 a 50).

Ak sa právo neuplatní reklamáciou v uvedených lehotách, zaniká.

(2) Iné práva z prepravy okrem práv na náhradu škody z prepravnej zmluvy (napríklad vrátenie poplatku za prestoj vozňa, pokút za nesplnenie plánu prepravy, pokút za poškodenie vozňa, prirážky k dovoznému za nesprávny údaj obsahu alebo hmotnosti zásielky, poplatku za nevyčistenie vozňa alebo nakladacích alebo vykladacích miest, poplatku za odvolanie objednávky vozňa, na zaplatenie prémií) uplatní

a) občan podľa ustanovení Občianskeho zákonníka,

b) socialistická organizácia reklamáciou na železnici bez zbytočného odkladu, najneskoršie do šiestich mesiacov od vzniku príslušného práva; ak ich neuplatní v uvedenej lehote, právo zaniká.

§ 74
Lehoty pre uplatnenie práv železnice. Zánik práv

Pre uplatnenie a zánik práv železnice proti cestujúcim a prepravcom platia ustanovenia Občianskeho zákonníka a Hospodárskeho zákonníka.

ŠIESTA ČASŤ
Záverečné ustanovenia

§ 75
Prechodné ustanovenia

(1) Pokiaľ nie je ďalej uvedené inak, spravujú sa ustanoveniami tohto poriadku i právne vzťahy z prepravy cestujúcich a zásielok po železnici, ktoré vznikli pred 1. júlom 1964; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj práva, pokiaľ z nich vznikli pred 1. júlom 1964, sa však posudzujú podľa doterajších predpisov.

(2) Podľa doterajších predpisov sa až do svojho zakončenia posudzujú všetky lehoty, ktoré začínali plynúť pred 1. júlom 1964.

§ 76
Účinnosť vyhlášky

Táto vyhláška nadobúda účinnosť 1. júlom 1964. Tým istým dňom sa zrušuje železničný prepravný poriadok vydaný vládnym nariadením č. 37/1954 Zb. v znení vládnych nariadení č. 16/1956 Zb. a č. 36/1958 Zb.

Minister:

Indra v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.